

مرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۳۳۰

**مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۶. استان چهارمحال و بختیاری
(ویرایش نخست)**

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۳۳۰

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی (تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸: ۱۶. استان چهارمحال و بختیاری (ویرایش نخست)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد منطقه‌ای و بین‌الملل)

تهیه و تدوین: زهرا ذاکری

همکاران: مجتبی اسفندیاری، نگار اکبری

ناظران علمی: فرشاد مؤمنی، حسین غلامرضانژاد، علی اصغر بانویی، موسی شهبازی،

سیدمحسن علوی‌منش، مهدی رزم‌آهنگ، سیدعلی روحانی

اظهار نظر کنندگان: حمید فصیحی، سیدمحمدامین اخوت علویان، عاطفه جلالی موسوی

واژه‌های کلیدی:

۱. توسعه

۲. توسعه منطقه‌ای

۳. طرح‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

۴. استان چهارمحال و بختیاری

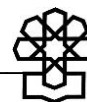

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۵/۱۳

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۵	مقدمه.....
۷	۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه.....
۷	۱-۱. مفاهیم.....
۸	۱-۲. پایه‌های آماری.....
۱۰	۱-۳. روش مطالعه.....
۱۳	۱-۴. محدودیت‌های مطالعه.....
۱۴	۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۸.....
۱۵	۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری.....
۱۵	۱-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب امور.....
۱۸	۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب فصل.....
۲۲	۲-۱-۳. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه.....
۲۵	۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در سطح شهرستان‌های استان.....
۳۰	۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری.....
۳۴	۲-۴. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب اعتبار پروژه.....
۳۸	جمع‌بندی و پیشنهادها.....
۴۲	پیوست‌ها.....
۴۲	پیوست ۱.....
۴۴	پیوست ۲.....
۴۷	منابع و مأخذ.....

مجموعه مطالعات بررسی طرح‌های عمرانی
(تملك دارایی‌های سرمایه‌ای) استان‌ها در سال ۱۳۹۸:
۱۶. استان چهارمحال و بختیاری (ویرایش نخست)

چکیده

تصویب طرح‌های آمایش استانی در اسفندماه سال ۱۳۹۹ و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته است که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های انجام شده یا در حال اجرا از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای در استان‌ها، در راستای پیشنهادها و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ از آنجا که پروژه‌های جاری در بودجه‌های عمرانی استان‌ها قبل از تدوین اسناد آمایش تعریف شده‌اند، لذا می‌توان گفت اسناد آمایش حداقل تا سال ۱۴۰۰ نقشی در ایجاد پروژه‌های عمرانی جاری استان‌ها نداشته‌اند. اما پاسخ به این سؤال که آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر، می‌تواند در راستای تخصیص بهینه منابع مالی کشور مؤثر باشد. به عبارت دیگر در صورتی که بتوان با عنایت به دستاوردهای اسناد آمایش استانی و ملی، اولویت‌بندی مشخصی برای توسعه هر استان ارائه و در نهایت تخصیص اعتبارات را معطوف بر اولویت‌های مذکور نمود، احتمال تحقق اهداف توسعه‌ای پیش‌بینی شده برای هر استان بیشتر خواهد بود.

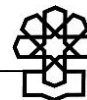
به این ترتیب در مطالعه حاضر به‌عنوان گام نخست، شفافیت طرح‌های عمرانی استان مورد توجه قرار گرفته است؛ شفافیتی که تاکنون در خصوص پروژه‌های عمرانی استان‌ها تا بدین حد صورت نگرفته و از سوی دیگر می‌تواند بستر مناسبی برای مقابله با مفاسد احتمالی در این زمینه نیز باشد.

به نظر می‌رسد واکاوی دقیق طرح‌های عمرانی استان‌ها از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه» در سطح استان و شهرستان‌های مربوطه می‌تواند تصویر قابل اتکایی از وضع موجود ارائه دهد و در نهایت امکان پاسخ به سؤال فوق را از طریق انجام مطالعات تکمیلی فراهم کند.

از سوی دیگر مسئله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل شده است. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

در ادامه مهم‌ترین دستاوردهای مطالعه حاضر در ارتباط با طرح‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۸ ارائه شده است:

- استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۷۴۹ پروژه فعال در قالب ۴۰۲ طرح عمرانی داشته که قدیمی‌ترین آن‌ها از سال ۱۳۷۶ آغاز شده است.
- طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۳ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند.
- مجموع اعتبار پیش‌بینی‌شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۳۱.۷ هزار میلیارد ریال می‌باشد.
- در مجموع، ۵۰.۸ درصد از اعتبارات یادشده (بیش از ۱۶.۱ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است.
- متوسط عمر پروژه‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استان معادل ۶.۱ سال بوده است.
- «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با ۳۲.۹ درصد، ۲۸.۴ درصد و ۱۵.۱ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.
- «امور اقتصادی»، با سهم ۶۰.۲ درصدی از اعتبارات تخصیص‌داده شده استان، به تنهایی بیش از نیمی از اعتبارات یادشده را جذب نموده است. «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۱۶.۵ درصدی و ۱۰.۸ درصدی، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.
- بر مبنای فصول، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» و «کشاورزی و منابع طبیعی» به ترتیب با ۲۳.۷ درصد و ۱۶.۶ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص داده‌اند.
- فصول «منابع آب»، «حمل و نقل» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با اختصاص ۳۹.۵ درصد، ۱۲ درصد و ۱۰.۳ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند.
- دو برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری - امور مسکن، عمران شهری و روستایی)» و «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی - امور خدمات عمومی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها را داشته‌اند.
- دو برنامه «عرضه آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)» و «تامین آب (فصل منابع آب - امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به خود اختصاص داده‌اند.
- ۶۲ برنامه عمرانی استان، علی‌رغم دربرگرفتن ۱۰۰۰ پروژه، معادل ۵۷.۲ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۲۳.۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند.
- ۴۶ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰.۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را جذب نموده‌اند.

• پروژه‌های «سطح استان» صرفاً با در بر گرفتن ۴.۷ درصد از کل پروژه‌های استان، با برخورداری از سهم ۲۷.۶ درصدی از اعتبارات تخصیص یافته، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارا می‌باشند؛ پس از پروژه‌های یادشده، شهرستان «شهرکرد» به عنوان مرکز استان، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان را دارا می‌باشد. لیکن به استثنای شهرستان «خانمیرزا» که صرفاً ۳.۶ میلیارد ریال به تنها پروژه عمرانی آن اختصاص داده شده است، عدم تعادل قابل توجهی میان سایر شهرستان‌های استان، مشاهده نمی‌گردد.

• پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «خانمیرزا»، «لردگان» و «شهرکرد» به ترتیب ۷۱ درصد، ۵۵.۶ درصد، ۵۳.۱ درصد و ۵۱ درصد از منابع پیش‌بینی شده برای پروژه‌های خود، از منظر شاخص تخصیص اعتبار، نسبت به سایر شهرستان‌های استان، در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند.

• شهرستان‌های «کیار»، «کوه‌رنگ»، «بروجن» و «بن»، با شاخص تخصیص اعتبار کمتر از ۴۵ درصد، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند.

• ۱۴.۵ درصد پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک» قرار می‌گیرند. اندازه ۶۰.۱ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۲۱.۲ درصد آن‌ها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۳.۷ و ۰.۵ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

در مطالعه حاضر به منظور طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان چهارمحال و بختیاری از دو ماتریس «عمر - درصد تخصیص» و «اندازه - اولویت» بهره گرفته و در نهایت مبتنی بر دو ماتریس مذکور اولویت‌بندی مشخصی جهت مواجهه با پروژه‌های مذکور ارائه شده است. در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

- طبقه یک: پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)،
- طبقه دو: پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
- طبقه سه: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)،
- طبقه چهار: پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)،
- طبقه پنج: پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد).

براساس طبقه‌بندی فوق ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای هر استان تشکیل و نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص با اولویت‌بندی پنج‌گانه زیر تبیین شده است:

الف) اولویت ۱: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)

- ویژگی: چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نیست.
- پیشنهاد نحوه برخورد:

- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- تصمیم‌گیری درخصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

ب) اولویت ۲: طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نیست.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر،
- اتمام یا اصلاح پروژه.

ج) اولویت ۳: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)

- ویژگی: از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند و به اتمام رسیدن آنها در افق کوتاه‌مدت محتمل است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه.

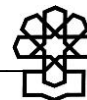
د) اولویت ۴: طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول

عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

- ویژگی: شرایط بینابینی نسبت به دو اولویت نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت و بررسی دقیق پروژه،
- آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر،
- تصمیم‌گیری درخصوص توقف، اصلاح، واگذاری یا ادامه پروژه.

هـ) اولویت ۵: طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)

- ویژگی: هنوز انحراف جدی درخصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.
- پیشنهاد نحوه برخورد:
- نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی.

اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما با توجه به تخصیص کم و گاه طول عمر بالای طرح‌های مستمر (نظیر تعمیر و نگهداری)، به‌نظر می‌رسد واکاوی دقیق تمامی پروژه‌های عمرانی اعم از مستمر و غیرمستمر و انتخاب نحوه صحیح مواجهه با آنها از ضرورت بالایی برخوردار است. در ادامه مهم‌ترین نکات حاصل از اولویت‌بندی پروژه‌های عمرانی جاری در استان چهارمحال و بختیاری براساس متدولوژی فوق‌الذکر ارائه می‌شود:

- اندازه ۵ پروژه از ۷ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «بسیار بزرگ» و «بزرگ» قرار گرفته‌اند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها، بیش از ۵ میلیارد تومان است.
 - پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند.
 - پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند.
 - بیش از ۸۱ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آنها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد، در زمره پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.
 - حدود ۶۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که مجموعاً ۷۵ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، «کوچک» می‌باشند.
 - با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آنها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» هستند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آنها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان است.
- شایان ذکر است تمامی مطالب و تحلیل‌های ارائه شده در گزارش حاضر به‌دلیل عدم ارائه گزارش‌های عملکرد و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس تخصیص ریالی ارائه شده‌اند.

مقدمه

پیوند میان برنامه‌ریزی فضایی کلان با طرح‌ها و پروژه‌های عملیاتی و متعاقب آن امکان‌سنجی، برآورد و تأمین اعتبارات آنها، همواره از عمده چالش‌های کشور بوده است. از طرفی طرح آمایش سرزمین به‌عنوان داعیه‌دار برنامه‌ریزی فضایی کشور همواره در مرحله تهیه و تصویب جامانده و به جرئت می‌توان گفت طرح‌های آمایش سرزمین تهیه شده (اقدامات ناقص انجام شده در سال‌های برنامه سوم توسعه به بعد)، هیچ‌گاه نتوانستند آن‌طور که انتظار می‌رفت اجرایی شده یا در طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی کشور به‌عنوان سند فرادست، تأثیرگذار باشند.

در سال‌های اخیر تهیه و تصویب طرح‌های آمایش استانی و تأکید بر ضرورت پایبندی استان‌ها به اجرای آن، این سؤال را پررنگ ساخته که چه میزان طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی جاری کشور، در راستای پیشنهادهای و اهداف تعیین شده توسط طرح‌های آمایش استانی بوده است؟ آیا اساساً ساختار فعلی نظام بودجه‌ریزی امکان برقراری ارتباط معنادار با نظام تدبیر و برنامه‌ریزی فضایی کشور را دارد یا خیر؟ برای پاسخ به این سؤال نیاز است قوانین بودجه و طرح‌های آمایش به تفکیک هر استان و با دقت کامل مورد بحث و بررسی قرار گیرد تا بتوان میزان ارتباط این دو را ارزیابی کرد.

با فرض این موضوع که قانون بودجه باید با منطق مشخص و قابل دفاع، تخصیص بودجه را انجام دهد؛ به نظر می‌رسد میزان اعتبارات توزیع شده و تخصیص یافته به استان‌ها (فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قانون بودجه) باید با نیاز، عملکرد و شرایط استان همچنین با رویکرد و هدف قانون، ارتباط معناداری برقرار کند.^۱

از سوی دیگر، موضوع شفافیت میزان اعتبارات تخصیص یافته به استان‌ها اگرچه به احتمال زیاد باید به تفصیل در دستگاه‌های اجرایی مربوطه یا دفاتر موضوعی سازمان برنامه و بودجه کشور یا سازمان‌های استانی آن وجود داشته باشد، لکن در قوانین بودجه‌ای که در اختیار جامعه مخاطب قرار می‌گیرد، قابل ردیابی نیست.^۲ این نارسایی در قوانین بودجه، می‌تواند ناشی از دو عامل باشد:

- اطلاعات در قانون بودجه قابل تشخیص بوده و فقط از نظر ارائه شکلی در جداول، تفکیک استانی آن موجود نیست.

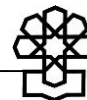
- اعتبارات از هردو لحاظ ماهوی و شکلی، قابلیت شناسایی استانی را ندارند.

همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره شد، بی‌تردید کشف و برقراری ارتباطات منطقی بودجه سالیانه با برنامه‌های توسعه کشور، هم از بابت ماهیت بودجه‌ریزی و هم از جنبه شفافیت، چالشی اساسی است.

فرایند شفاف‌سازی منابع تخصیص یافته را می‌توان با توجه به اطلاعات در دسترس قوانین بودجه و با تحلیل توزیع استانی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آغاز کرد. شایان توجه است کشف رابطه معنادار میان عوامل برنامه‌ریزی فضایی (مشخصاً طرح‌های آمایشی) و اجزای بودجه (به‌ویژه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی) در سطح استان‌ها، نیازمند مطالعات جداگانه است که در آینده در دستور کار قرار خواهد گرفت.

با این مقدمه، برای شفاف‌سازی ساختار طرح‌های عمرانی استانی در مطالعه حاضر، ابتدا پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین شده و در ادامه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان از منظر «موضوعی»، «جغرافیایی»، «طول عمر»، «درصد تخصیص» و «اندازه»، مورد واکاوی قرار گرفته و در نهایت جمع‌بندی گزارش ارائه شده است.

۱. این ارتباط باید از ذهن و رابطه تصمیم‌گیران به دور بوده و قابل تشخیص، تبیین و درک برای جامعه کارشناسی و بهره‌بردار باشد.
۲. از یک جنبه می‌توان متصور شد که دولت و به تبع آن سازمان برنامه و بودجه کشور (به‌عنوان تدوین‌کننده لایحه و مجری قوانین بودجه که اختیار نام در نحوه ارائه این قوانین را براساس قانون اساسی داراست) به این نوع تفکیک در قوانین بودجه قائل نبوده و آن را جزء وظایف خود تلقی می‌کند.

۱. مفاهیم، پایه‌های آماری، روش و محدودیت‌های مطالعه

در این قسمت از مطالعه به تبیین مفاهیم اساسی پیرامون طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخته و سپس، پایه‌های آماری و روش مطالعه تبیین می‌شود.

۱-۱. مفاهیم^۱

طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه،^۲ «طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» به مجموعه عملیات و خدمات مشخصی اطلاق می‌شود که براساس مطالعات توجیهی فنی، اقتصادی، اجتماعی توسط دستگاه اجرایی، طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای، اجرا شده و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود.

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از ابعاد مختلف قابل طبقه‌بندی‌اند به طوری که از بعد مقیاس، به دو دسته «طرح‌های ملی» و «طرح‌های ملی استانی شده (طرح استانی ویژه سابق)»، از بعد ماهیت، به دو گروه «مستمر» و «غیرمستمر» و از بعد نوع طرح، به انواع «احداث»، «توسعه»، «مرمت» و غیره تقسیم می‌شوند.

- **طرح‌های ملی**، طرح‌هایی هستند که جنبه استراتژیک داشته و از لحاظ سرمایه‌گذاری، بزرگ و از نظر تکنولوژی، پیچیده بوده و آثار مترتب بر اجرای آنها نیز از یک منطقه فراتر می‌رود.

- **طرح‌های ملی استانی شده**، مجموعه‌ای از طرح‌های ملی هستند که در پیوست شماره (۱) قانون بودجه به صورت استانی مشخص شده‌اند.

- **طرح‌های مستمر و غیرمستمر**، طرح‌های پیوست شماره (۱) قانون بودجه از بعد دارا بودن سال شروع و خاتمه به دو بخش طرح‌های غیرمستمر (دارای سال شروع و خاتمه) و طرح‌های مستمر (فقط دارای سال شروع) که بیشتر ماهیت تعمیر و نگهداری و تأمین تجهیزات دارند، تقسیم می‌شوند (فصیحی، ۱۴۰۰).

طبقه‌بندی طرح‌های عمرانی در پیوست شماره (۱) قانون بودجه، بدین ترتیب است که هر طرح در ذیل یک برنامه و هر برنامه در ذیل یک فصل و هر فصل در ذیل یکی از امور ۱۰ گانه جای می‌گیرد. اطلاعات تکمیلی هر طرح شامل تعداد پروژه، شرح عملیات، میزان پیشرفت فیزیکی و ریالی و سایر اطلاعات مالی و نظارتی در موافقتنامه‌ای که به نام هر طرح پیش‌بینی شده ارائه می‌شود. موافقتنامه عقدی است حقوقی-فنی و مالی که دستگاه اجرایی تعهد می‌کند از یک طرف شرح عملیات مندرج در آن را رعایت کند و از طرف دیگر سازمان برنامه و بودجه به موازات پیشرفت فیزیکی عملیات، اعتبارات مصوب را براساس تخصیص اعتبار در اختیار دستگاه اجرایی قرار دهد.

۱. مطالب این بخش از گزارش مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری با عنوان «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، ۱۴۰۰ اخذ شده است.
۲. قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱.

- موافقتنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از تعدادی فرم و ضمیمه تشکیل می‌شود به طوری که در فرم (۱) به خلاصه طرح، در فرم (۲) به گزارش توجیهی طرح، در فرم (۳) به منابع تأمین اعتبار هر پروژه ذیل طرح، در فرم (۴) به اعتبارات برحسب فصول سرمایه‌گذاری، در فرم (۵) به خلاصه پروژه‌ها و در فرم ضمیمه (۲) به میزان و نوع سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به تفکیک تأمین منابع (عمومی و داخلی) شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت اشاره می‌شود.

طبق دستورالعمل اجرایی ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴، کارگروه استانی ماده (۲۳)، وظیفه بررسی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای در سطح استان را برعهده دارد و تصویب نهایی آن به‌عهده شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

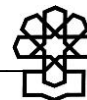
کمیسیون و کارگروه استانی برای عمل به ماده (۲۳) قانون مذکور ایجاد شده است. طبق بند «الف» این ماده، عنوانین، اهداف کمی و اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید با رعایت مواد (۲۲) و (۲۳) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱ و رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس گزارش توجیهی فنی (حجم کار و زمانبندی اجرا)، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی و رعایت پدافند غیرعامل از سوی مشاور و دستگاه اجرایی پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، برای یک‌بار و به قیمت ثابت سالی که طرح‌های مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه‌های توسعه و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد (فصیحی، ۱۴۰۰).

۲-۱. پایه‌های آماری

براساس اطلاعات ارائه شده توسط «معاونت امور استان‌ها و مناطق سازمان برنامه و بودجه کشور»، به‌طور کلی تأمین اعتبارات طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در سطح استان‌ها می‌تواند از محل منابع بودجه‌ای و غیربودجه‌ای تأمین شود.^۱

همان‌طور که بیان شد در بودجه‌های سنواتی منابع و مصارف به دو بخش ملی و استانی تقسیم می‌گردد که منظور از مصارف استانی، اعتبارات تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌هاست که در جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد قانون بودجه لحاظ می‌شود. فارغ از ابهام‌های مختلف در بودجه و نحوه عملکرد آن، یکی از ابهام‌های اصلی بودجه را می‌توان نحوه توزیع اعتبار هر یک از استان‌ها دانست. زیرا اعتبارات توزیعی استان‌ها به جدول شماره (۱۰) ماده‌واحد محدود نمی‌شود؛ به‌عبارت دیگر با فرض اینکه همه مصارف در یک مکان به‌وقوع می‌پیوندد که در محدوده یکی از استان‌ها واقع شده، پس همه مصارف می‌توانند تقسیم‌بندی استانی داشته باشد؛ لکن برخی مصارف که ماهیت ملی پیدا می‌کند باید از بقیه اعتبارات مجزا باشد. نحوه تمایز مصارف برخی دستگاه‌های اجرایی دارای ماهیت ملی را می‌توان این‌گونه برشمرد:

۱. برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به پیوست شماره ۱.

- دستگاه‌های اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آنها که حکم سیاستگذاری یا نظارت عالی را برای کشور دارند و شمول اثر این فعالیت‌ها مربوط به حوزه‌های فعالیت خارجی یا عمومی کل کشور است (مانند مرکز سه قوه و برخی وزارتخانه‌ها یا نهادها)،
- دستگاه اجرایی و فعالیت‌های مرتبط آن، حکم راهبری اجرایی یا سیاستگذاری بخشی را داراست و به‌عنوان دستگاه اصلی وظیفه هماهنگی دستگاه‌های استانی تابعه را دارد (مانند بخش ملی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها)،
- ارگان‌های نظامی (و نه انتظامی) و امنیتی،
- دستگاه‌هایی که فقط یک مجموعه مرکزی و ملی داشته و تفکیک عملیات استانی آنها نیاز به پایگاه داده خاص و طبقه‌بندی شده داشته که در وضعیت کنونی این تمایز امکان‌پذیر نیست (مانند اعتبارات مربوط به برخی صندوق‌های بیمه)،
- در یک نتیجه کلی می‌توان ادعا کرد که اعتبارات مندرج در قانون بودجه سالیانه بجز در چهار مورد فوق‌الذکر، حتی اگر قابل تفویض به استان‌ها نباشد، می‌تواند قابل تقسیم به استان‌ها باشد. همچنین می‌توان گفت ارائه یک بررسی کامل در این زمینه به دلیل کمبود اطلاعات، عدم دسترسی آسان به اطلاعات موجود و طبقه‌بندی شدن برخی اطلاعات، امکان‌پذیر نیست. اما می‌توان بررسی داده‌های مندرج در قوانین بودجه را به‌عنوان گام نخست تلقی کرد.^۱ اصول مهم و حائز اهمیت در تفکیک استانی طرح‌ها در پنج دسته زیر قابل دسته‌بندی است:^۲
- برخی طرح‌ها با اعتبار ملی مربوط به دستگاه‌های ملی و در راستای وظایف حاکمیتی دستگاه‌ها اجرایی می‌شوند که مشخصه تفکیک استان ندارند.
- برخی دیگر از طرح‌های با اعتبار ملی میان تمامی استان‌ها (یا بسیاری از استان‌ها) مشترک بوده و در سطح طرح که در قانون ذکر می‌شود امکان تفکیک نداشته و به احتمال زیاد در سطح پروژه قابلیت تفکیک دارند که به دلیل عدم دسترسی به این سطح از اطلاعات، در این مطالعه امکان محاسبه اعتبار آن وجود ندارد.^۳
- دسته سوم شامل طرح‌هایی با اعتبار ملی است که بین چند استان مشخص تعریف شده‌اند. این طرح‌ها هرچند قابلیت تشخیص استان‌های برخوردار از آن طرح‌ها را دارند لکن به دلیل مشخص نبودن سهم هر استان از اعتبارات آن طرح، امکان محاسبه سهم اعتباری هر استان وجود ندارد.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که براساس نام طرح قابلیت تفکیک استانی را دارا بوده و مکان اجرای طرح کاملاً مشخص و ویژه یک استان است. این طرح‌ها در سال‌های بررسی شده، همواره بیش از نیمی از طرح‌های ملی مندرج در پیوست یک را شامل شده‌اند.
- طرح‌هایی با اعتبار ملی که مبادله موافقتنامه آن در استان انجام می‌شود و با عنوان طرح‌های استانی ویژه قلمداد می‌شود. این طرح‌ها به‌طور کامل قابلیت تفکیک استانی دارند. تا پیش از سال ۱۳۹۷، این‌گونه

۱. هرچند در این راه نیز، عدم دسترسی به داده‌های دارای فرمت قابل ویرایش، مشکل اصلی محسوب شده و تحلیل را زمانبر کرده و در برخی موارد، باعث بروز خطاهایی می‌شود.

۲. اعتبارات استانی جدول (۱۰) ماده‌واحد قوانین بودجه را نیز می‌توان به این ۵ دسته افزود. اما از آنجا که نحوه توزیع این اعتبارات و پروژه‌های آن مشخص نیست؛ لذا این موضوع محل بحث نخواهد بود.

۳. در پیوست شماره (۱) بودجه به این ردیف‌ها؛ ردیف‌های گلوبال اطلاق می‌شود.

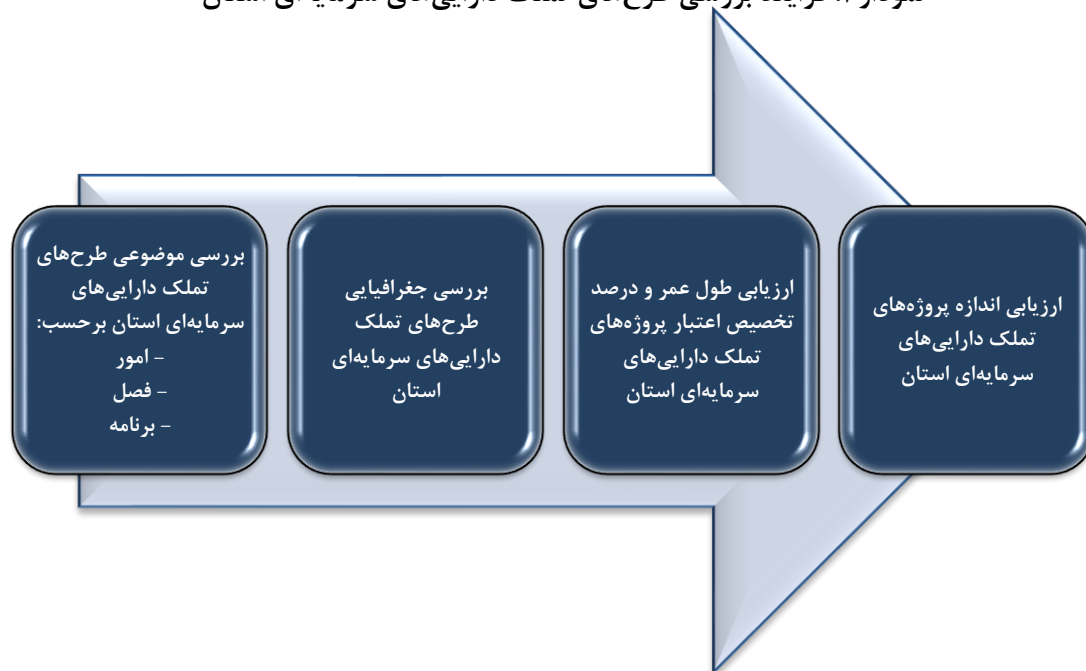
طرح‌ها در قالب یک جدول مستقل در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شود؛ لکن پس از این سال، جدول مذکور حذف و طرح‌های استانی ویژه به صورت ستاره‌دار به همراه سایر طرح‌ها در پیوست شماره (۱) قانون بودجه درج می‌شود.^۱

از آنجا که بررسی اعتبارات هزینه‌ای - مؤکداً فارغ از نگاه صرف به جدول شماره (۱۰) ماده واحده قوانین بودجه از نظر ماهوی و شکلی قابلیت تفکیک استانی ندارد^۲ لذا گزارش حاضر مبتنی بر داده‌های پایگاه اطلاعاتی «سامانه نظارت ۴»^۳ سازمان برنامه و بودجه، اعتبارات عمرانی تخصیص یافته به استان‌ها از محل اعتبارات بودجه‌ای و غیربودجه‌ای را بررسی کرده است.

۳-۱. روش مطالعه

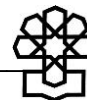
گزارش حاضر با روش تحلیلی - توصیفی انجام شده است. به عبارت دیگر تلاش شده وضعیت موجود پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان بررسی و به توصیف منظم و نظام‌مند وضعیت فعلی پرداخته شود. به این منظور طبقه‌بندی و توصیف طرح‌ها و پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان به شرح زیر انجام شده است:

نمودار ۱. فرایند بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان

مأخذ: مطالعات تحقیق.

۱. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این طرح‌ها در پیوستی جداگانه با عنوان اطلاعات تکمیلی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ گنجانده شده است.
 ۲. جهت بررسی این موارد باید اطلاعات لازم از سازمان برنامه و بودجه کشور استعلام و مطالبه شود که به دلیل ماهیت اطلاعات و گزارش، امری ناشدنی جلوه می‌نماید.
 ۳. سامانه مذکور، تمامی پروژه‌های عمرانی استان‌ها که برای آنها موافقتنامه مبادله شده است را براساس کلیه اعتبارات تخصیص یافته عمر از بودجه‌ای و غیربودجه‌ای ارائه می‌کند.

در ارتباط با ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان از طبقه‌بندی زیر بهره گرفته شده است:

نمودار ۲. طبقه‌بندی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان

مأخذ: همان.

بر اساس طبقه‌بندی فوق، ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای هر استان به شکل زیر ارائه شده است:

جدول ۱. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (تعداد پروژه)

۲۰ سال و بیشتر	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	کمتر از ۵ سال	عمر پروژه
					درصد تخصیص اعتبار
					کمتر از ۲۰ درصد
					بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد
					بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد
					بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد
					۸۰ درصد و بیشتر

مأخذ: همان.

نحوه برخورد با هریک از مناطق ماتریس عمر - تخصیص فوق در جدول زیر تبیین شده است:

جدول ۲. اولویت‌بندی پروژه‌های موجود در ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان و ارائه پیشنهادهایی جهت مواجهه با پروژه‌های موجود در هر اولویت

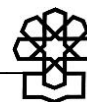
اولویت	گروه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آنها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردارند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا واگذاری یا ادامه پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند، اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آنها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: همان.

همچنین ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری برحسب اعتبار پروژه صورت پذیرفته است. لازم به ذکر است با توجه به نتایج جلسات هم‌اندیشی با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه و خبرگان حوزه مورد بررسی، در حال حاضر طبقه‌بندی مشخصی برای ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وجود ندارد و تعاریف به کار رفته در این گزارش در خصوص طول عمر، صرفاً تعاریف عملیاتی ناظر به این گزارش است. بر این اساس دسته‌بندی مذکور عبارت است از:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

در نهایت نیز جهت ارائه تحلیل‌های تکمیلی، ماتریس اولویت-اندازه برای هر استان به شکل زیر تهیه شده است:

جدول ۳. ماتریس اندازه- اولویت برحسب تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان

اندازه پروژه	اولویت پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک							
کوچک							
متوسط							
بزرگ							
بسیار بزرگ							
جمع							

مأخذ: همان.

۴-۱. محدودیت‌های مطالعه

گزارش حاضر مشابه بسیاری از پژوهش‌های مبتنی بر آمار و داده، مشمول سطحی از محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌ها اشاره شده است:

- این گزارش براساس مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸ انجام شده است. لذا پروژه‌هایی که تا پیش از سال ۱۳۹۸ خاتمه یافته‌اند اساساً جایی در تحلیل حاضر ندارند.

- به دلیل کمبود اطلاعات و عدم دسترسی آسان به کلیه اطلاعات موجود، امکان ارائه یک بررسی صد درصدی و کامل وجود ندارد.

- برخی مصارف بودجه‌ای به دلیل ماهیت ملی آنها امکان تخصیص به استان‌ها را ندارند.

- قرار داشتن بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر و ویژگی سالیانه بودن آنها، قضاوت در ارتباط با تکرار پروژه‌های مذکور در بودجه‌های سنواتی را دشوار می‌کند.

- با توجه به اینکه مفهوم طرح در بعد ملی و استانی با هم تفاوت‌هایی دارند و طرح در سطح ملی، مستقل و در سطح استان متأثر از چند پروژه می‌باشد لذا ممکن است طولانی شدن طول عمر یک پروژه از یک طرح منجر به طولانی شدن عمر طرح شود. این درحالی است که سایر پروژه‌های طرح مورد نظر ممکن است مدت‌ها قبل خاتمه یافته باشند.

- برخی از پروژه‌های جاری در استان‌ها محصول تصمیم‌گیری و سیاستگذاری‌های مسئولان استانی نبوده و به انحاء مختلف و از محل منابع غیراستانی آغاز شده‌اند؛ لذا نمی‌توان طولانی شدن آنها را به عملکرد استان نسبت داد.

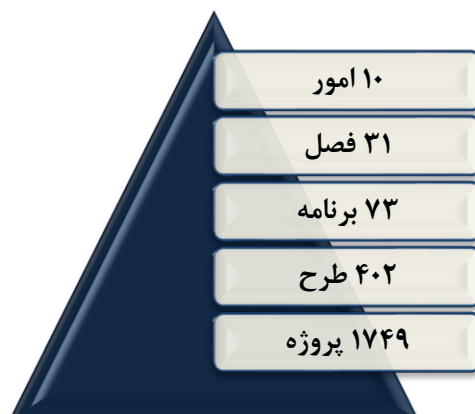
- درخصوص توزیع جغرافیایی پروژه‌ها در سطح استان‌ها باید به این نکته دقت شود که در برخی موارد، مکان استراتژیک برای بارگذاری پروژه‌ها مرکز استان بوده و عملاً بخشی از عدم توازن در توزیع پروژه‌های عمرانی در سطح استان اجتناب‌ناپذیر است.

- از سال ۱۳۹۲ گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی ارائه نشده و این موضوع می‌تواند تحلیل‌ها و پیشنهادها ارائه شده در ارتباط با مواجهه با پروژه‌های مذکور را تا حدی دچار کاستی کند.

۲. طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۸

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، در سال ۱۳۹۸ در استان چهارمحال و بختیاری، ۱۷۴۹ پروژه فعال در قالب ۴۰۲ طرح عمرانی وجود داشته است که ذیل ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۳ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. شایان توجه است که قدیمی‌ترین پروژه عمرانی استان، از سال ۱۳۷۶ آغاز شده و بیش از ۲ دهه از شروع عملیات عمرانی آن گذشته است:

نمودار ۳. طبقه‌بندی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

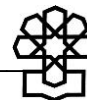
همچنین خلاصه‌ای از وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، در

نمودار زیر گزارش شده است:

نمودار ۴. خلاصه وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

۲-۱. بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری

به منظور بررسی موضوعی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان، طرح‌های یادشده بر اساس امور، فصول و برنامه‌های مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است:

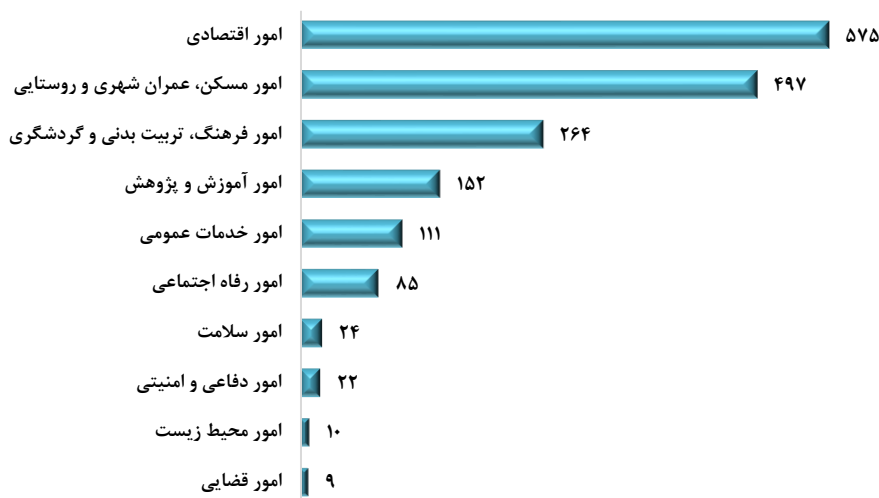
۲-۱-۱. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب امور

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، در مجموع در قالب ۱۰ امور مختلف، تعریف شده‌اند که این امور عبارتند از:

- امور اقتصادی
- امور مسکن، عمران شهری و روستایی
- امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری
- امور خدمات عمومی
- امور آموزش و پژوهش
- امور سلامت
- امور رفاه اجتماعی
- امور قضایی
- امور دفاعی و امنیتی
- امور محیط زیست

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته، در استان چهارمحال و بختیاری، «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» از جمله مهم‌ترین امور در برنامه‌ریزی طرح‌های عمرانی استان، محسوب می‌شوند. همان‌گونه که در نمودار زیر مشخص است، از ۱۷۴۹ پروژه عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، ۵۷۵ پروژه در قالب «امور اقتصادی»، ۴۹۷ پروژه در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و ۲۶۴ پروژه در قالب «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» تعریف شده است که در مجموع، ۷۶.۴ درصد از کل پروژه‌های استان را دربرمی‌گیرند:

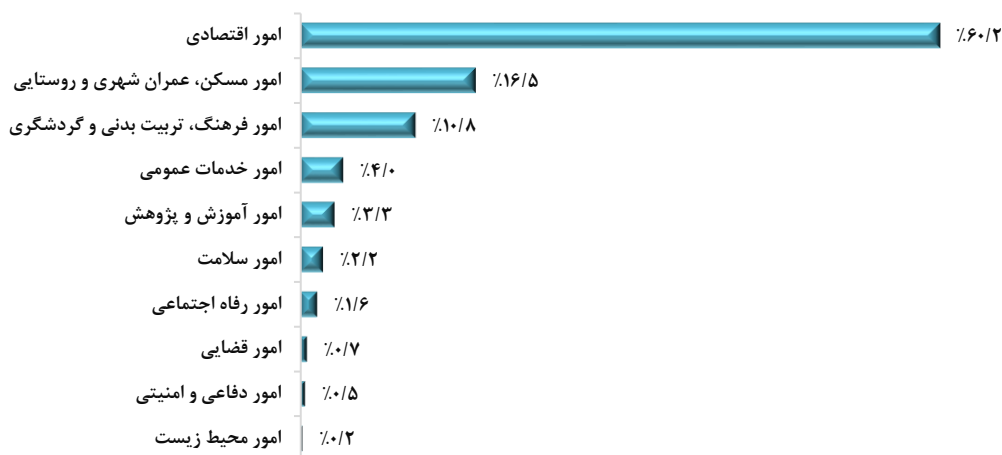
نمودار ۵. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور مختلف در استان چهارمحال و بختیاری

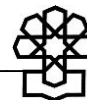
مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، سهم امور مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، نشان داده شده است. در این زمینه نیز مشاهده می‌گردد «امور اقتصادی» به تنهایی بیش از ۶۰ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده است و با اختلاف قابل توجهی نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار گرفته است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۱۶.۵ درصد و ۱۰.۸ درصد، در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. بر این اساس، در مجموع حدود ۸۸ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به طرح‌های عمرانی استان، به پروژه‌های ذیل سه امور فوق‌الذکر، اختصاص داده شده است:

نمودار ۶. سهم امور مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان چهارمحال و بختیاری

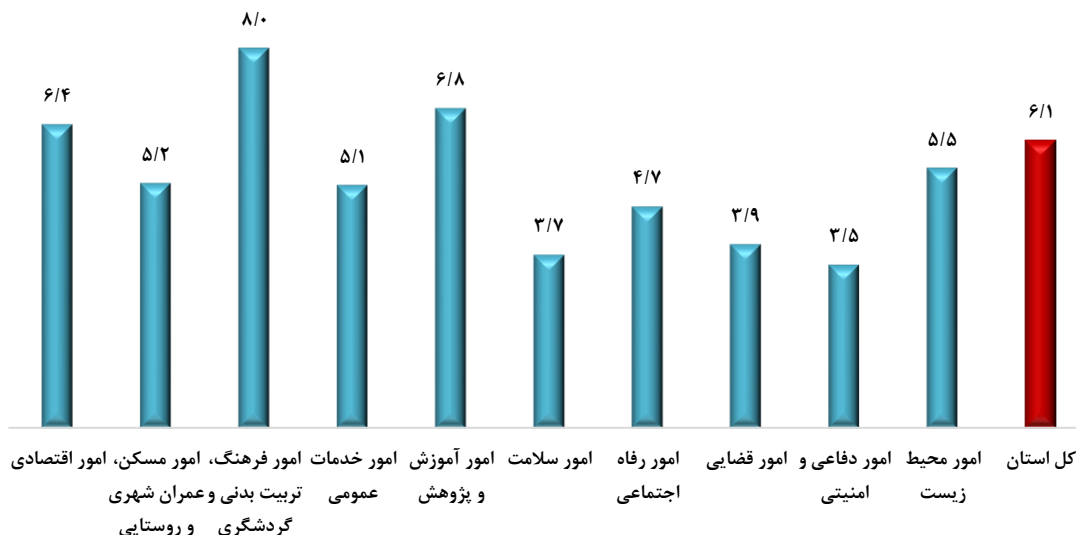

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از امور مختلف در استان چهارمحال و بختیاری، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۷. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری
بر حسب امور مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر کل پروژه‌های عمرانی استان در سال ۱۳۹۸، معادل ۶.۱ سال است. در «امور اقتصادی» که بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده است، میانگین طول عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸، از متوسط کل استان، اندکی بیشتر است. همچنین «امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری» به عنوان سومین فصل مهم استان از منظر تعداد پروژه و سهم از اعتبارات تخصیص یافته، با طول عمر متوسط ۸ سال، دارای بیشترین میزان متوسط عمر پروژه‌ها می‌باشد.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب امور مختلف ارائه شده است:

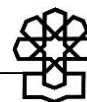
جدول ۴. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب امور (واحد: میلیون ریال / درصد)

عنوان امور	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
امور اقتصادی	۷,۶۱۰,۷۹۴	۳,۷۷۳,۵۹۹	۲,۰۹۸,۱۲۱	۹,۷۰۸,۹۱۵	۹,۰۶۸,۲۵۱	۲۰,۴۵۲,۶۴۴	۴۷.۵٪
امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۱,۹۲۲,۴۲۵	۱,۳۳۱,۲۴۶	۷۴۰,۱۷۳	۲,۶۶۲,۵۹۷	۱,۴۹۲,۹۷۳	۴,۷۴۶,۶۴۴	۵۶.۱٪
امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۲۰۴,۹۲۰	۹۷۶,۴۰۵	۵۴۲,۸۸۱	۱,۷۴۷,۸۰۱	۸۱۰,۲۰۰	۲,۹۹۱,۵۲۵	۵۸.۴٪
امور خدمات عمومی	۵۳۳,۴۵۸	۲۱۴,۳۸۸	۱۱۹,۲۰۰	۶۵۲,۶۵۸	۱۳۴,۴۵۰	۸۸۲,۲۹۶	۷۴.۰٪
امور آموزش و پژوهش	۳۷۰,۸۴۸	۲۷۶,۲۸۷	۱۵۳,۶۱۶	۵۲۴,۴۶۳	۷۴۰,۹۹۸	۱,۳۸۸,۱۳۳	۳۷.۸٪
امور سلامت	۱۵۱,۸۹۸	۳۵۷,۸۹۰	۱۹۸,۹۸۷	۳۵۰,۸۸۵	۳۰,۰۰۰	۵۳۹,۷۸۸	۶۵.۰٪
امور رفاه اجتماعی	۲۱۴,۰۰۹	۸۲,۶۲۶	۴۵,۹۴۰	۲۵۹,۹۴۹	۷۲,۴۰۰	۳۶۹,۰۳۵	۷۰.۴٪
امور قضایی	۷۷,۹۸۰	۴۹,۱۱۳	۲۷,۳۰۷	۱۰۵,۲۸۷	۲۵,۵۰۰	۱۵۲,۵۹۳	۶۹.۰٪
امور دفاعی و امنیتی	۲۲,۹۳۳	۹۴,۴۴۵	۵۲,۵۱۱	۷۵,۴۴۴	۹,۰۰۰	۱۲۶,۳۷۸	۵۹.۷٪
امور محیط زیست	۲۲,۴۱۱	۲۷,۳۶۴	۱۵,۲۱۴	۳۷,۶۲۵	۱۵,۴۰۰	۶۵,۱۷۵	۵۷.۷٪
کل استان	۱۲,۱۳۱,۶۷۶	۷,۱۸۳,۳۶۳	۳,۹۹۳,۹۵۰	۱۶,۱۲۵,۶۲۵	۱۲,۳۹۹,۱۷۲	۳۱,۷۱۴,۲۱۰	۵۰.۸٪

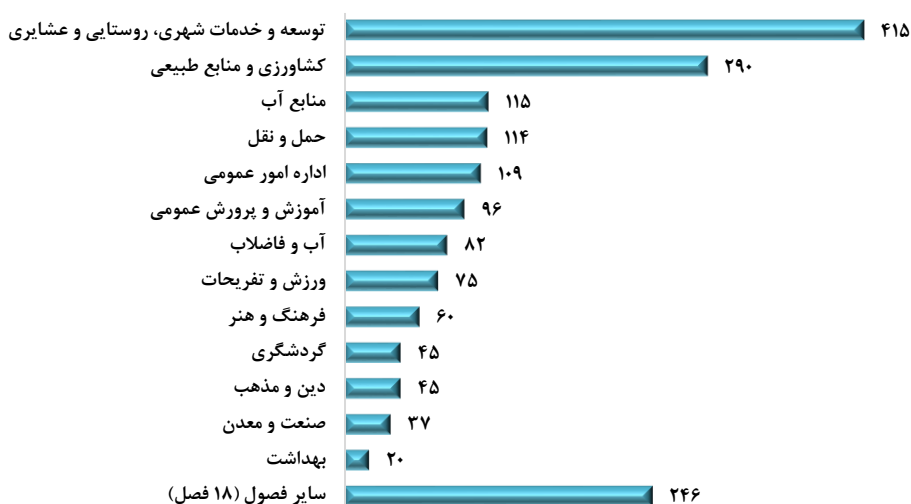
مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

۲-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب فصل

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، در قالب ۳۱ فصل مختلف، تعریف شده‌اند. در این زمینه، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری»، «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب»، به ترتیب با ۴۱۵، ۲۹۰ و ۱۱۵ پروژه، بیشترین پروژه‌های عمرانی استان را به خود اختصاص داده‌اند و مجموعاً ۴۶.۹ درصد از ۱۷۴۹ پروژه استان را در بر گرفته‌اند. شایان ذکر است، ۱۸ فصل که سهم هر یک از آن‌ها از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، کمتر از ۱ درصد بوده است، در قالب طبقه «سایر فصول» جمع شده‌اند. این ۱۸ فصل، مجموعاً ۲۴۶ پروژه معادل ۱۴.۱ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

نمودار ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب فصول مختلف در استان چهارمحال و بختیاری

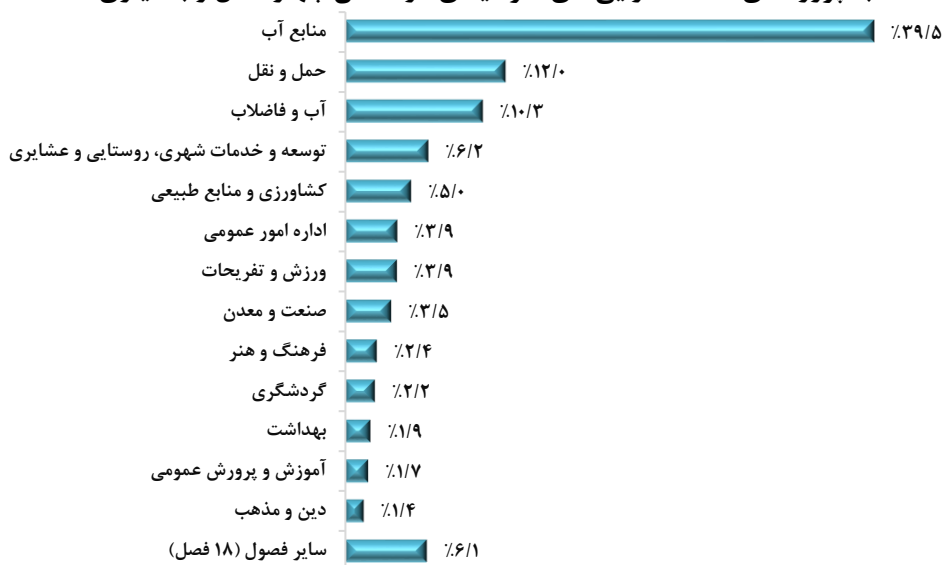

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر، سهم فصول مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری نشان داده شده است. بر این اساس مشاهده می‌شود فصل «منابع آب» که صرفاً شامل ۱۱۵ پروژه معادل ۶.۶ درصد از کل پروژه‌های استان می‌شود، با سهم ۳۹.۵ درصدی از کل اعتبارات تخصیص یافته استان، در رتبه نخست قرار گرفته است. از این منظر، فصل‌های «حمل و نقل» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با ۱۲ درصد و ۱۰.۳ درصد سهم از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، در رتبه دوم و سوم قرار گرفته‌اند. همچنین ۱۰ فصل مهم دیگر که دربرگیرنده ۶۸.۲ درصد از پروژه‌های عمرانی استان هستند، ۳۲.۱ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند و سهم سایر فصول (۱۸ فصل)، تنها ۶.۱ درصد بوده است:

نمودار ۹. سهم فصول مختلف از اعتبارات تخصیص یافته

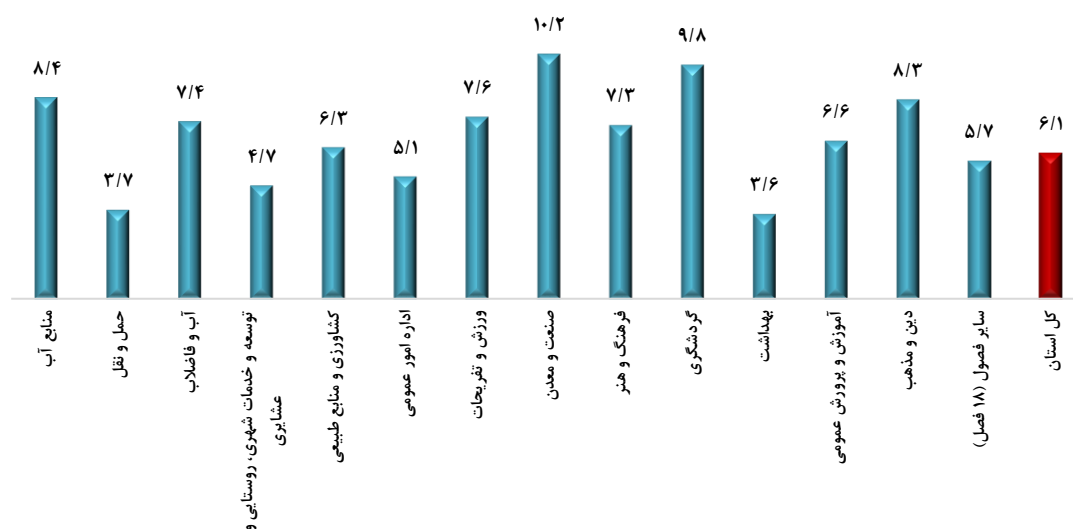
به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در نمودار زیر نیز، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از فصول مختلف در استان چهارمحال و بختیاری، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۰. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب فصول مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، متوسط طول عمر پروژه‌های مربوط به فصول «منابع آب» و «آب و فاضلاب» که سهم قابل توجهی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را دارا می‌باشند، به ترتیب ۸.۴ و ۷.۴ سال است که نسبت به طول عمر متوسط کل پروژه‌های استان (۶.۱ سال)، بالاتر است. شایان ذکر است، پروژه‌های مربوط به فصل‌های «صنعت و معدن» و «گردشگری»، به ترتیب با متوسط طول عمر معادل ۱۰.۲ و ۹.۸ سال، قدیمی‌ترین پروژه‌های استان به شمار می‌روند.

در جدول زیر، خلاصه‌ای از وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب فصول مختلف ارائه شده است:

جدول ۵. خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب فصل

(واحد: میلیون ریال / درصد)

عنوان فصل	عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار
فصل منابع آب	۵,۴۹۴,۰۵۹	۱,۵۸۱,۷۳۰	۸۷۹,۴۴۲	۶,۳۷۳,۵۰۱	۵,۶۱۸,۳۱۷	۱۲,۶۹۴,۱۰۶	۵۰.۲٪
فصل حمل و نقل	۱,۲۱۷,۵۶۰	۱,۲۹۲,۹۷۵	۷۱۸,۸۹۴	۱,۹۳۶,۴۵۴	۲,۰۰۸,۸۶۳	۴,۵۱۹,۳۹۸	۴۲.۸٪
فصل آب و فاضلاب	۱,۲۵۹,۵۵۶	۷۱۸,۹۲۵	۳۹۹,۷۲۲	۱,۶۵۹,۲۷۸	۱,۱۴۶,۴۱۸	۳,۱۲۴,۸۹۹	۵۳.۱٪
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۶۶۲,۸۶۹	۶۱۲,۳۲۱	۳۴۰,۴۵۰	۱,۰۰۳,۳۱۹	۳۴۶,۵۵۵	۱,۶۲۱,۷۴۵	۶۱.۹٪
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۴۴۷,۲۹۶	۶۳۱,۱۹۷	۳۵۰,۹۶۶	۷۹۸,۲۴۱	۶۹۴,۰۳۱	۱,۷۷۲,۵۲۴	۴۵.۰٪
فصل اداره امور عمومی	۵۱۳,۸۴۰	۲۰۹,۸۸۸	۱۱۶,۶۹۸	۶۳۰,۵۳۷	۱۳۴,۴۵۰	۸۵۸,۱۷۸	۷۳.۵٪
فصل ورزش و تفریحات	۳۷۷,۱۳۵	۴۴۵,۴۲۶	۲۴۷,۶۵۷	۶۲۴,۷۹۲	۳۸۸,۰۰۰	۱,۳۱۰,۵۶۱	۵۱.۶٪
فصل صنعت و معدن	۴۲۴,۴۰۳	۲۳۹,۴۴۵	۱۳۳,۱۳۱	۵۵۷,۵۳۵	۷۲۷,۳۷۰	۱,۳۹۱,۲۱۸	۴۰.۱٪
فصل فرهنگ و هنر	۲۸۸,۶۷۲	۱۷۳,۹۳۸	۹۶,۷۱۰	۳۸۵,۳۸۲	۲۰۰,۵۰۰	۶۶۳,۱۱۰	۵۸.۱٪
فصل گردشگری	۲۲۲,۵۹۳	۲۴۹,۰۹۶	۱۳۸,۴۹۷	۳۶۱,۰۹۱	۲۰,۰۰۰	۴۹۱,۶۸۹	۷۳.۴٪
فصل بهداشت	۱۳۳,۵۳۲	۳۱۰,۱۳۳	۱۷۲,۴۳۴	۳۰۵,۹۶۶	۰	۴۴۳,۶۶۵	۶۹.۰٪
فصل آموزش و پرورش عمومی	۱۵۸,۵۵۵	۲۱۶,۴۵۳	۱۲۰,۳۴۸	۲۷۸,۹۰۲	۵۶۷,۰۰۰	۹۴۲,۰۰۸	۲۹.۶٪
فصل دین و مذهب	۱۸۵,۸۶۰	۷۲,۱۳۸	۴۰,۱۰۹	۲۲۵,۹۶۸	۱۳۳,۵۰۰	۳۹۱,۴۹۸	۵۷.۷٪
فصل حمایتی	۱۱۱,۱۳۶	۳۷,۰۹۲	۲۰,۶۲۳	۱۳۱,۷۵۹	۱۶,۴۰۰	۱۶۴,۶۲۸	۸۰.۰٪
فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۱۰۶,۴۹۴	۳۸,۶۰۸	۲۱,۴۶۶	۱۲۷,۹۶۰	۱۲۶,۳۰۰	۲۷۱,۴۰۲	۴۷.۱٪
فصل امداد و نجات	۱۰۰,۵۵۲	۴۱,۳۸۷	۲۲,۹۵۶	۱۲۳,۵۰۷	۵۶,۰۰۰	۱۹۷,۸۳۹	۶۲.۴٪
فصل آموزش عالی	۱۰۵,۶۲۷	۱۶,۴۴۱	۹,۱۴۱	۱۱۴,۷۶۸	۳۷,۶۹۸	۱۵۹,۷۶۶	۷۱.۸٪
فصل اداره امور قضایی	۷۷,۹۸۰	۴۹,۱۱۳	۲۷,۳۰۷	۱۰۵,۲۸۷	۲۵,۵۰۰	۱۵۲,۵۹۳	۶۹.۰٪
فصل رسانه	۷۸,۰۵۰	۱۶,۹۲۳	۹,۴۰۹	۸۷,۴۵۹	۱۱,۵۰۰	۱۰۶,۴۷۳	۸۲.۱٪
فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۰	۸۲,۰۰۰	۴۵,۵۹۲	۴۵,۵۹۲	۹,۰۰۰	۹۱,۰۰۰	۵۰.۱٪
فصل درمان	۱۸,۳۶۶	۴۷,۷۵۷	۲۶,۵۵۳	۴۴,۹۱۹	۳۰,۰۰۰	۹۶,۱۲۳	۴۶.۷٪
فصل انرژی	۲۷,۴۷۶	۲۸,۳۵۲	۱۵,۷۰۸	۴۳,۱۸۴	۱۹,۶۷۰	۷۵,۳۹۸	۵۷.۳٪
فصل میراث فرهنگی	۳۵,۵۷۸	۹,۱۷۶	۵,۱۰۲	۴۰,۶۸۰	۵۲,۲۰۰	۹۶,۹۵۴	۴۲.۰٪
فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۲۱,۳۰۱	۲۵,۳۶۴	۱۴,۱۰۲	۳۵,۴۰۳	۱۵,۴۰۰	۶۲,۰۶۵	۵۷.۰٪
فصل دفاع	۲۲,۹۲۳	۱۲,۴۴۵	۶,۹۱۹	۲۹,۸۵۲	۰	۳۵,۳۷۸	۸۴.۴٪
فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۱۹,۶۱۹	۴,۵۰۰	۲,۵۰۲	۲۲,۱۲۱	۰	۲۴,۱۱۹	۹۱.۷٪
فصل صنایع دستی	۱۵,۶۵۷	۵,۴۰۸	۳,۰۰۷	۱۸,۶۶۴	۴,۵۰۰	۲۵,۵۶۵	۷۳.۰٪
فصل توانبخشی	۲,۳۲۱	۴,۲۴۷	۲,۳۶۱	۴,۶۸۲	۰	۶,۵۶۸	۷۱.۳٪
فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۱,۳۷۵	۴,۳۰۰	۲,۳۹۱	۳,۷۶۶	۰	۵,۶۷۵	۶۶.۴٪
فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۱۷۲	۴,۷۸۵	۲,۶۶۰	۲,۸۳۲	۱۰,۰۰۰	۱۴,۹۵۷	۱۸.۹٪
فصل کاهش آلودگی	۱,۱۱۰	۲,۰۰۰	۱,۱۱۲	۲,۲۲۲	۰	۳,۱۱۰	۷۱.۴٪
جمع استان	۱۲,۱۳۱,۶۷۶	۷,۱۸۳,۳۶۳	۳,۹۹۲,۹۵۰	۱۶,۱۲۵,۶۲۵	۱۲,۳۹۹,۱۷۲	۳۱,۷۱۴,۲۱۰	۵۰.۸٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواری کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

* بر اساس خلاصه گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، نسبت تخصیص اعتبار فصل «منابع آب» که به تنهایی ۳۹.۵ درصد کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری را به خود اختصاص داده است، معادل ۵۰.۲ درصد است. لذا حدود نیمی از اعتبارات مورد نیاز پروژه‌های عمرانی فصل یادشده، تخصیص داده نشده است؛ فصل‌های «حمل و نقل» و «آب و فاضلاب» نیز با برخورداری از نسبت تخصیص اعتبار ۴۲.۸ درصد و ۵۳.۱ درصد، وضعیتی تقریباً مشابه دارند.

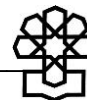
۳-۱-۲. بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، در قالب ۷۳ برنامه مختلف، تعریف شده‌اند. در این میان، ۱۱ برنامه، در برگیرنده ۷۴۹ پروژه عمرانی استان می‌باشند و در مجموع، ۷۶.۵ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده‌اند. به این ترتیب، ۶۲ برنامه دیگر استان، ضمن شامل شدن ۱۰۰۰ پروژه عمرانی، صرفاً ۲۳.۵ درصد از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند. در این ارتباط، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه‌های مختلف، در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار ۱۱. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب برنامه‌های مختلف در استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که در نمودار فوق مشخص است، در استان چهارمحال و بختیاری، ۳ برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی»، «تامین، توسعه، مقاومت‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات» و «توسعه حمل و نقل جاده‌ای» به ترتیب با در بر گرفتن ۲۲۶، ۱۰۸ و ۱۰۵ پروژه عمرانی، مهم‌ترین برنامه‌های استان از منظر تعداد پروژه می‌باشند و بیشترین پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین در نمودار زیر، سهم برنامه‌های مختلف از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری نشان داده شده است. در این زمینه مشاهده می‌گردد برنامه‌های «عرضه آب» و «تامین آب» به ترتیب با سهم ۱۸.۴ درصد و ۱۸ درصد، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص یافته استان را به خود اختصاص داده‌اند. از این منظر برنامه «توسعه حمل و نقل جاده‌ای»، با سهم ۱۱.۹ درصدی، در رتبه سوم قرار گرفته است:

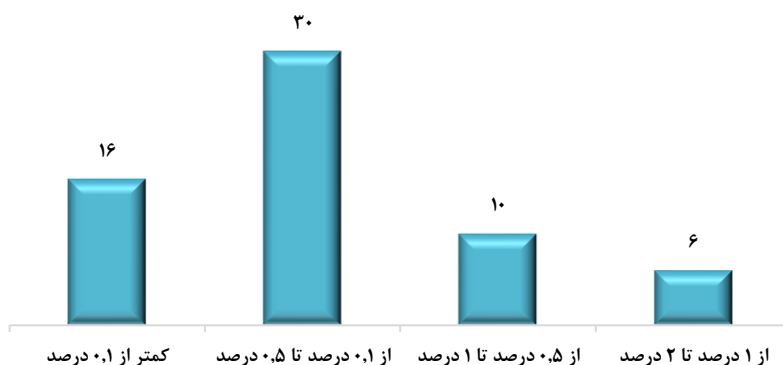
نمودار ۱۲. سهم برنامه‌های مختلف از اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است در میان ۶۲ برنامه استان که بر اساس اطلاعات مندرج در نمودار فوق، مجموعاً ۲۳.۵ درصد از اعتبارات تخصیص یافته استان، سهم داشته‌اند، سهم ۱۶ برنامه، بسیار ناچیز و کمتر از ۰.۱ درصد بوده است. ۳۰ برنامه، بین ۰.۱ درصد تا ۰.۵ درصد و ۱۰ برنامه نیز بین ۰.۵ تا ۱ درصد سهم داشته‌اند. در نهایت، سهم ۶ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده، بین ۱ تا ۲ درصد بوده است:

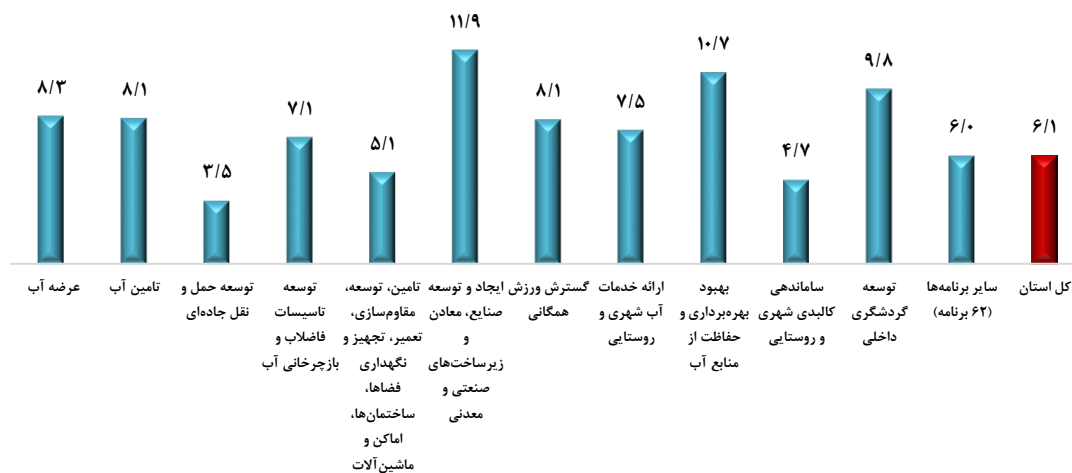
نمودار ۱۳. بررسی وضعیت سهم ۶۲ برنامه کم‌اهمیت استان چهارمحال و بختیاری از کل اعتبارات تخصیص یافته استان (واحد: تعداد برنامه)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

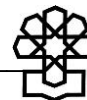
در نمودار زیر، عمر متوسط پروژه‌های عمرانی مربوط به هر یک از برنامه‌های مختلف در استان چهارمحال و بختیاری، در سال ۱۳۹۸ نشان داده شده است:

نمودار ۱۴. عمر متوسط پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه‌های مختلف در سال ۱۳۹۸ (واحد: سال)

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات ارائه شده در نمودار فوق، ملاحظه می‌گردد طول عمر پروژه‌های مربوط به برنامه‌های «عرضه آب» و «تامین آب» به عنوان ۲ برنامه مهم استان از منظر جذب اعتبارات تخصیص یافته، از متوسط کل استان بالاتر است. همچنین برنامه‌های «ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی»، «بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب» و «توسعه گردشگری داخلی»، دارای بیشترین متوسط طول عمر در میان برنامه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری هستند.

خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه‌های مختلف، در پیوست گزارش، ارائه شده است. بر اساس اطلاعات مندرج در جدول پیوست، نسبت تخصیص اعتبار برنامه «عرضه آب» که به تنهایی ۱۸.۴ درصد از کل اعتبارات تخصیص یافته به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری را به خود اختصاص داده، ۶۳.۳ درصد بوده است. همچنین وضعیت تخصیص اعتبار ۱۰ برنامه مهم دیگر استان، بین ۴۰ درصد تا ۷۴ درصد متغیر می‌باشد.

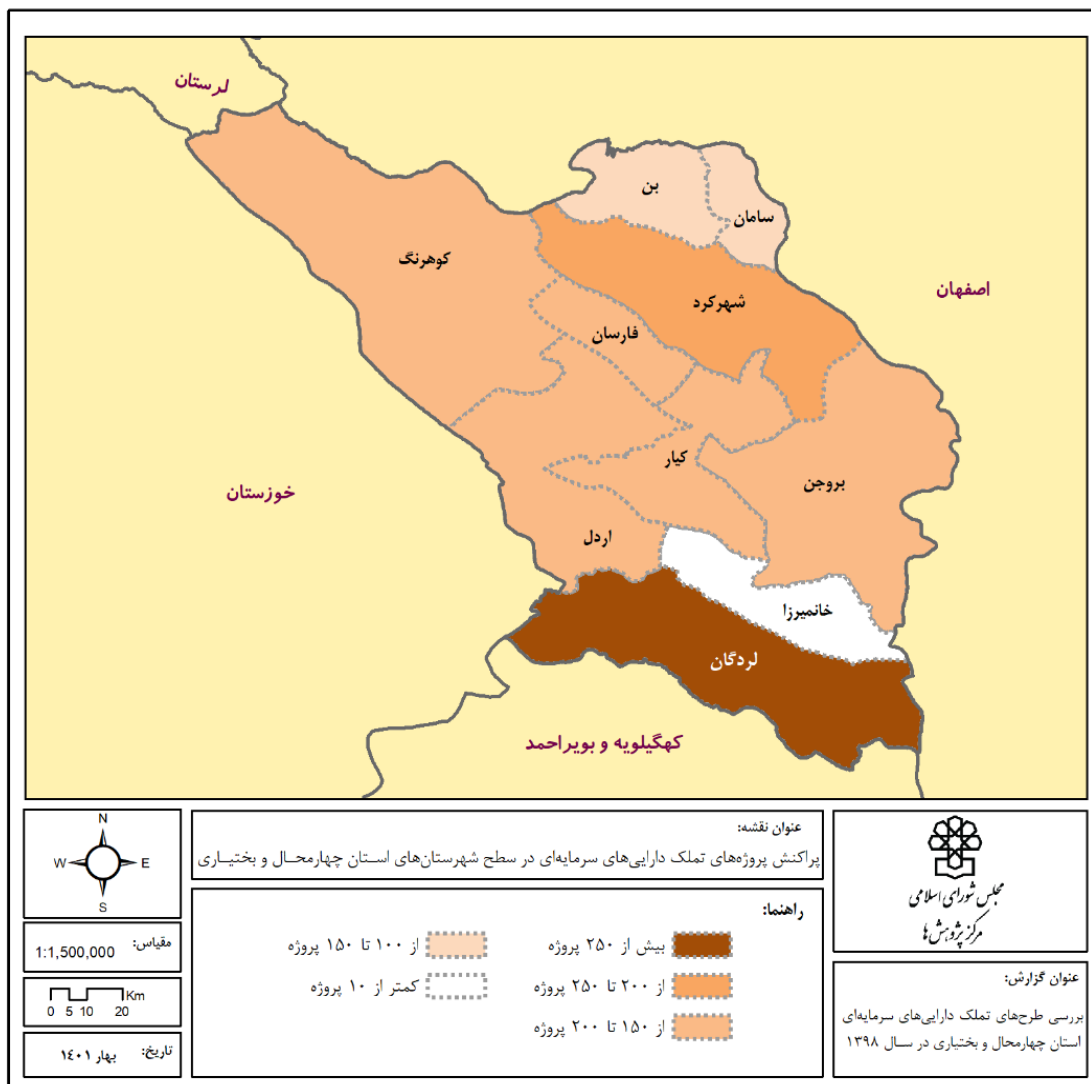
شایان ذکر است، ۸ برنامه استان که از منظر درصد تخصیص اعتبار، از وضعیت نسبتاً مساعدی برخوردارند، شامل برنامه‌های «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل فرهنگ و هنر)»، «پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر و روانگردان»، «پژوهش‌های کاربردی»، «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل صنعت و معدن)»، «اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی رسانه‌ای»، «کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت»، «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل رسانه)» و «اظهار نظر پزشکی قانونی»، در استان چهارمحال و بختیاری چندان با اهمیت محسوب نمی‌شوند و ضمن آنکه فقط ۵۸ پروژه از ۱۷۴۹ پروژه عمرانی استان را شامل می‌شوند، مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای آن‌ها، ۱.۵ درصد از کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را تشکیل می‌دهد.

۲-۲. بررسی جغرافیایی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در سطح

شهرستان‌های استان

استان چهارمحال و بختیاری دارای ۱۰ شهرستان می‌باشد و پروژه‌های عمرانی استان، در سطح این شهرستان‌ها، پراکنده شده‌اند. در نقشه زیر، توزیع جغرافیایی پروژه‌های استان در سطح شهرستان‌ها، نشان داده شده است:

نقشه ۱. پراکنش پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری

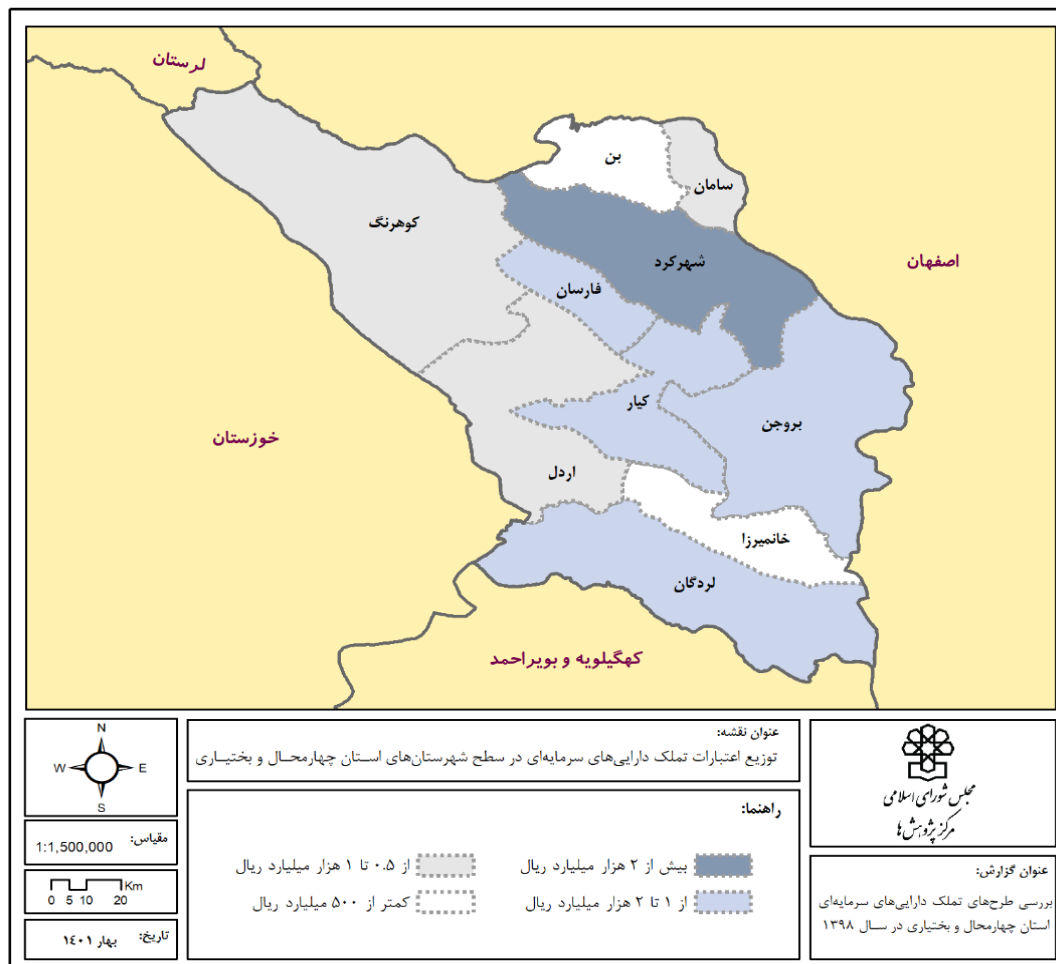
مأخذ: ترسیم‌شده بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، از میان ۱۷۴۹ پروژه استان، ۸۳ پروژه به صورت بین‌شهرستانی می‌باشند که به دلیل اجرای آن‌ها در سطح بیش از یک شهرستان، تحت عنوان پروژه‌های «سطح استان»، نامیده شده‌اند و در ترسیم نقشه‌های این بخش از مطالعه، لحاظ نگردیده‌اند. علی‌ای حال از منظر توزیع جغرافیایی پروژه‌ها، در استان چهارمحال و بختیاری، بیشترین تعداد پروژه در شهرستان‌های «لردگان»، «شهرکرد» و «بروجن» تعریف شده است. از این منظر، شهرستان «خانمیرزا»، صرفاً با برخورداری از ۱ پروژه عمرانی، اختلاف قابل توجهی با سایر شهرستان‌های استان دارد.

در نقشه زیر، میزان توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان، نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد شهرستان «شهرکرد» به عنوان مرکز استان، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را دارا می‌باشد. لیکن به استثنای شهرستان «خانمیرزا» که صرفاً ۳.۶ میلیارد

ریال به تنها پروژه عمرانی آن اختصاص داده شده است، اختلاف سایر شهرستان‌ها با یکدیگر از منظر سهم از اعتبارات تخصیص یافته نیز چندان زیاد نمی‌باشد. این موضوع در رنگ‌بندی نقشه زیر قابل مشاهده است.

نقشه ۲. توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سطح شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری

مأخذ: ترسیم‌شده بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان به تفکیک شهرستان‌ها گزارش شده است. بر این اساس، درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها که به نوعی بیان‌گر میزان پیشرفت فیزیکی آن‌ها نیز می‌باشد^۱، در سطح شهرستان‌های استان، چندان مساعد نبوده و بین ۳۸ تا ۷۱ درصد متغیر می‌باشد. در این ارتباط، پروژه‌های شهرستان‌های «کیار»، «کوه‌رنگ»، «بروجن» و «بن» به ترتیب با ۳۸.۳ درصد، ۴۲ درصد، ۴۲.۹ درصد و ۴۴.۴ درصد تخصیص اعتبار، کمترین میزان درصد تخصیص اعتبار را در میان شهرستان‌های استان داشته‌اند. از سوی دیگر، پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «خانمیرزا»، «لردگان» و «شهرکرد» به ترتیب با ۷۱ درصد، ۵۵.۶ درصد، ۵۳.۱ درصد و ۵۱ درصد تخصیص اعتبار، بیشترین درصد تخصیص اعتبار را دارا می‌باشند:

۱. لازم به توجه است ارائه گزارش پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی توسط سازمان برنامه و بودجه کشور از سال ۱۳۹۲ متوقف شده است.

جدول ۶. خلاصه وضعیت پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری به تفکیک شهرستان‌ها

(واحد: میلیون ریال / درصد)

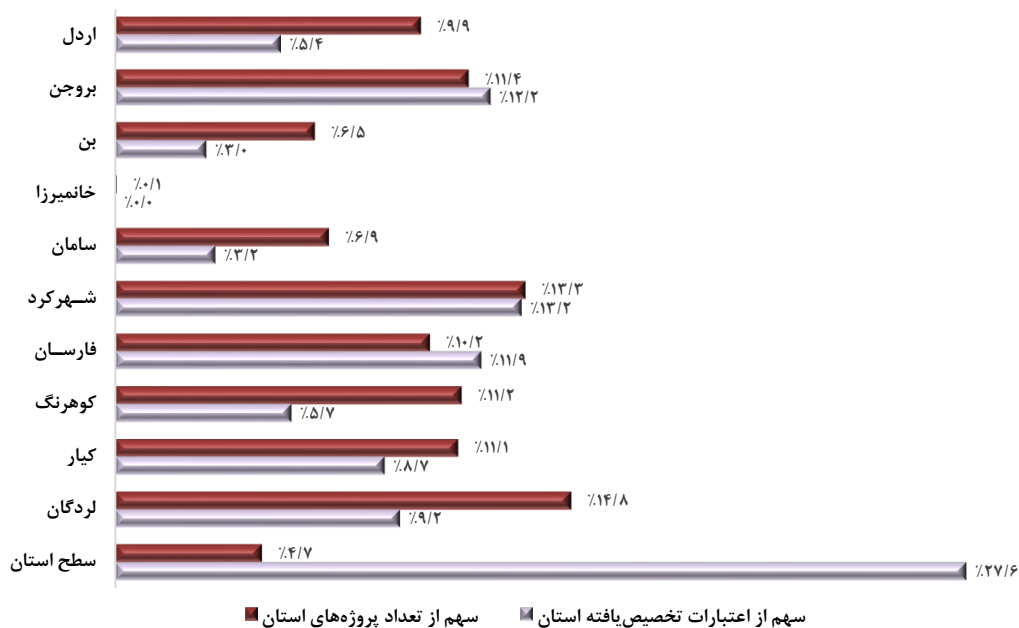
شهرستان	تعداد پروژه	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	برآورد اعتبار سال‌های بعد پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اردل	۱۷۳	۸۶۵,۶۵۲	۷۹۳,۰۸۲	۱,۸۸۱,۸۹۵	۴۶.۰٪
بروجن	۲۰۰	۱,۹۶۰,۶۸۹	۲,۳۰۹,۴۶۳	۴,۵۷۱,۴۴۶	۴۲.۹٪
بن	۱۱۳	۴۷۷,۰۸۹	۴۴۷,۱۲۹	۱,۰۷۵,۰۵۳	۴۴.۴٪
خانمیرزا	۱	۳,۶۴۲	۰	۶,۵۵۰	۵۵.۶٪
سامان	۱۲۱	۵۲۳,۳۸۰	۴۵۷,۹۹۳	۱,۰۹۴,۹۹۶	۴۷.۸٪
شهرکرد	۲۳۲	۲,۱۲۲,۹۲۲	۱,۶۲۱,۷۶۱	۴,۱۵۹,۹۳۹	۵۱.۰٪
فارسان	۱۷۸	۱,۹۱۲,۲۳۲	۱,۷۶۱,۷۳۱	۴,۰۰۱,۶۷۶	۴۷.۸٪
کوه‌رنگ	۱۹۶	۹۲۱,۱۵۳	۱,۰۱۸,۳۲۳	۲,۱۹۳,۰۲۷	۴۲.۰٪
کیار	۱۹۴	۱,۴۰۷,۵۷۹	۱,۸۸۳,۰۸۹	۳,۶۷۵,۰۵۲	۳۸.۳٪
لردگان	۲۵۸	۱,۴۸۷,۷۹۹	۹۸۵,۲۴۸	۲,۸۰۰,۳۱۸	۵۳.۱٪
سطح استان (بین شهرستانی)	۸۳	۴,۴۴۳,۴۸۹	۱,۱۲۱,۳۵۳	۶,۲۵۴,۲۵۹	۷۱.۰٪
کل استان	۱,۷۴۹	۱۶,۱۲۵,۶۲۵	۱۲,۳۹۹,۱۷۲	۳۱,۷۱۴,۲۱۰	۵۰.۸٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

شایان ذکر است، متوسط درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی در سطح کل استان نیز، چندان قابل توجه نمی‌باشد؛ به گونه‌ای که صرفاً ۵۰.۸ درصد از اعتبارات عمرانی پیش‌بینی شده برای پروژه‌های استان چهارمحال و بختیاری جذب شده است و حدود نیمی از منابع مورد نیاز، تخصیص نیافته است. به منظور تشریح بهتر وضعیت پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری در سطح شهرستان‌ها، در نمودار زیر سهم هر یک از شهرستان‌های استان از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات عمرانی تخصیص یافته کل استان نشان داده شده است. به این ترتیب ملاحظه می‌گردد ۲۷.۶ درصد از کل اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان، به پروژه‌های «سطح استان» تعلق یافته؛ این پروژه‌ها صرفاً ۴.۷ درصد از تعداد کل پروژه‌های عمرانی استان را شامل می‌شوند:

نمودار ۱۵. سهم شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری از تعداد پروژه‌ها و اعتبارات تخصیص یافته استان

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری، نشان داده شده است. همان گونه که در جدول مشخص است، از ۱۳۷ پروژه عمرانی با درصد تخصیص اعتبار کمتر از ۲۰ درصد، ۱۸ پروژه مربوط به شهرستان «بن»، ۱۷ پروژه مربوط به شهرستان «اردل» و ۱۷ پروژه دیگر مربوط به شهرستان «کیار» می‌باشد. همچنین در میان ۳۰۸ پروژه با درصد تخصیص بیش از ۸۰ درصد، بیشترین پروژه‌ها مربوط به شهرستان‌های «لردگان»، «کیار» و «شهرکرد» بوده است.

جدول ۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری بر حسب درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها

شهرستان	تعداد پروژه	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها			
		کمتر از ۲۰ درصد	بین ۲۰ تا ۴۰ درصد	بین ۴۰ تا ۶۰ درصد	بین ۶۰ تا ۸۰ درصد
اردل	۱۷۳	۱۷	۴۱	۶۳	۳۷
بروجن	۲۰۰	۱۴	۵۰	۶۹	۳۱
بن	۱۱۳	۱۸	۳۲	۲۲	۲۶
خانمیرزا	۱	۰	۰	۱	۰
سامان	۱۲۱	۱۵	۳۷	۲۹	۲۳
شهرکرد	۲۳۲	۱۳	۶۳	۷۴	۴۳
فارسان	۱۷۸	۱۵	۴۷	۵۰	۳۸
کوهرنگ	۱۹۶	۱۳	۴۸	۶۵	۴۵
کیار	۱۹۴	۱۷	۴۶	۴۶	۳۶
لردگان	۲۵۸	۱۱	۵۹	۷۳	۶۰
سطح استان	۸۳	۴	۷	۱۹	۲۴
کل استان	۱,۷۴۹	۱۳۷	۴۳۰	۵۱۱	۳۶۳

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

در جدول زیر، وضعیت عمر پروژه‌های عمرانی شهرستان‌های استان، مورد بررسی قرار گرفته است. بر اساس اطلاعات مندرج در این جدول، شهرستان‌های «لردگان»، «شهرکرد» و «کوهرنگ» دارای بیشترین تعداد پروژه‌ها با عمر کمتر از ۵ سال می‌باشند. همچنین در سال ۱۳۹۸ در استان چهارمحال و بختیاری، ۵ پروژه بیش از ۲۰ سال عمر داشته‌اند که مربوط به شهرستان‌های «بروجن»، «کیار» و «لردگان» و پروژه‌های «سطح استان» بوده‌اند:

جدول ۸. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری بر حسب عمر پروژه

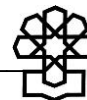
عمر پروژه‌ها در سال ۱۳۹۸					تعداد پروژه	شهرستان
۲۰ سال و بیشتر	۱۵ تا ۲۰ سال	۱۰ تا ۱۵ سال	۵ تا ۱۰ سال	کمتر از ۵ سال		
۰	۲	۱۲	۸۳	۷۶	۱۷۳	اردل
۲	۸	۱۵	۹۳	۸۲	۲۰۰	بروجن
۰	۱	۶	۵۰	۵۶	۱۱۳	بن
۰	۰	۰	۰	۱	۱	خانمیرزا
۰	۲	۵	۵۱	۶۳	۱۲۱	سامان
۰	۱۳	۱۸	۹۸	۱۰۳	۲۳۲	شهرکرد
۰	۷	۱۵	۹۰	۶۶	۱۷۸	فارسان
۰	۹	۱۲	۸۳	۹۲	۱۹۶	کوهرنگ
۱	۴	۱۳	۹۲	۸۴	۱۹۴	کیار
۱	۹	۲۴	۱۱۶	۱۰۸	۲۵۸	لردگان
۱	۲	۱۰	۳۰	۴۰	۸۳	سطح استان
۵	۵۷	۱۳۰	۷۸۶	۷۷۱	۱,۷۴۹	کل استان

مآخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

۲-۳. ارزیابی طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری^۱

یکی از معضلات پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در کشور، طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول نتایج مورد انتظار از طرح‌های عمرانی در یک بازه زمانی منطقی، علی‌رغم صرف منابع قابل توجه است. مدت زمان طولانی اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت. به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده

۱. اگرچه بخشی از پروژه‌های مورد بررسی در طبقه طرح‌های مستمر قرار می‌گیرند، اما به نظر می‌رسد مستمر بودن طرح‌ها، از ضرورت نظارت بر نحوه تخصیص منابع نخواهد کاست. بنابراین در این قسمت از مطالعه کلیه پروژه‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر مورد توجه و واکاوی قرار گرفته است. بدیهی است تمامی تحلیل‌های ارائه شده در ارتباط با عمر پروژه از منظر بودجه بوده و با طول عمر سازه‌های عمرانی ارتباطی ندارد.

می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که گاه بیش از یک دهه پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند.

از این روی، در بررسی و تحلیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان، ارزیابی عمر طرح‌ها متناسب با درصد تخصیص اعتبار مورد نیاز طرح، به منظور ایجاد «مبنای مناسبی برای تصمیم‌گیری» در خصوص طرح‌های یادشده حائز اهمیت است. لذا در این بخش از مطالعه، پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در قالب یک تحلیل دو بعدی مبتنی بر طول عمر و درصد تخصیص اعتبار، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. نتایج این ارزیابی می‌تواند حائز نکات با اهمیتی در خصوص اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی استان و تصمیم‌گیری در خصوص آینده آن‌ها باشد.

در این راستا، با ارزیابی دو بعدی پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، می‌توان این پروژه‌ها را در ۵ طبقه کلی جای داد که تصمیم‌گیری و نحوه عمل در خصوص پروژه‌های هر طبقه می‌تواند متفاوت باشد. ۵ طبقه یادشده به ترتیب اولویت برای تصمیم‌گیری و اقدام بر مبنای تحلیل طول عمر - درصد تخصیص، به شرح زیر است:

• **پروژه‌های با طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)**

این پروژه‌ها دارای بیشترین اثر مخرب بر فرایند برنامه‌ریزی توسعه هستند. چرا که مدت زمان طولانی از آغاز اجرای آن‌ها گذشته است و با توجه به پیشرفت اندک، نمی‌توان چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور بود. لذا پروژه‌های یادشده در اولویت تصمیم‌گیری و تعیین تکلیف قرار دارند. در این راستا ضروری است ضمن نظارت و بررسی دقیق این گروه از پروژه‌ها و آسیب‌شناسی علل تأخیر، در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه تصمیم‌گیری شود.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

پروژه‌های با طول عمر متوسط و بیشتر و تخصیص اعتبار بالا نیز با توجه به مدت طولانی فرایند اجرایی آن‌ها در اولویت بعدی قرار دارند. در خصوص این پروژه‌ها به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود پس از نظارت و بررسی دقیق پروژه و آسیب‌شناسی علل تأخیر، تصمیم عاجل در خصوص اتمام یا اصلاح پروژه در بازه زمانی بسیار کوتاه، اتخاذ گردد.

• **پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)**

این گروه از پروژه‌ها، در ظاهر از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند. چرا که در یک بازه زمانی اندک، بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز آن‌ها تخصیص داده شده است. بنابراین مهم‌ترین اقدام در خصوص این گروه، تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه می‌باشد.

• **پروژه‌های با طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر**

متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)

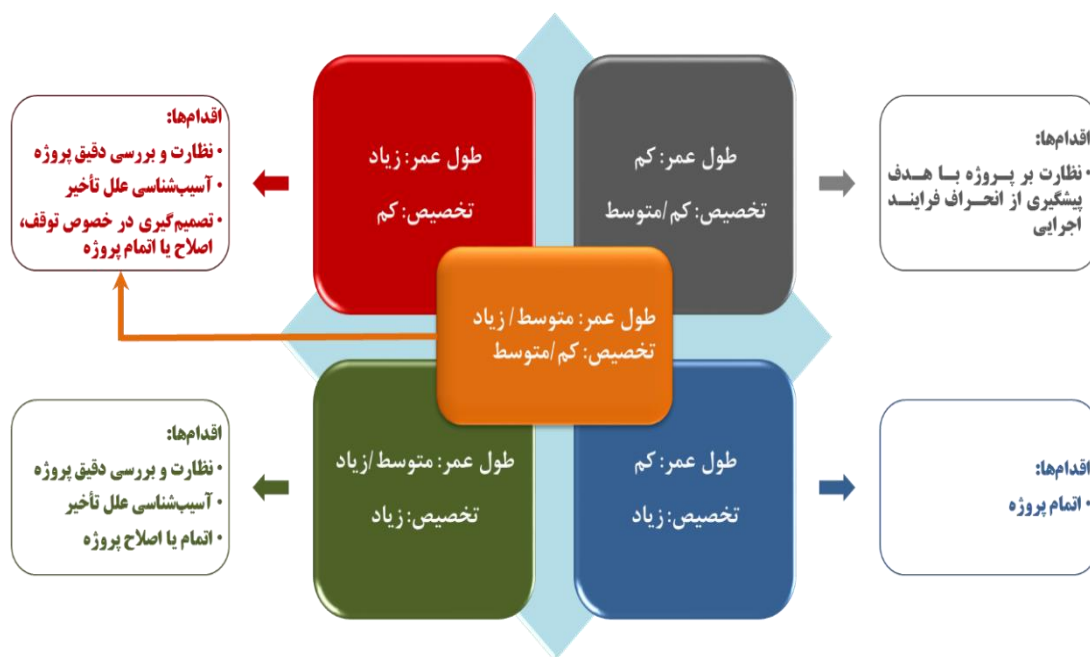
این گروه از پروژه‌ها، شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها از منظر عمر و درصد تخصیص، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. لذا نظارت و بررسی دقیق پروژه‌ها، آسیب‌شناسی

علل تأخیر برای پروژه‌های قدیمی‌تر و تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه، مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز برای آن‌ها محسوب می‌گردد.

• پروژه‌های با طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد) طول عمر این پروژه‌ها به گونه‌ای است که هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است؛ اگر چه درصد تخصیص پایین بخشی از پروژه‌های این گروه، می‌تواند در سال‌های آتی نگران‌کننده باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در خصوص پروژه‌های عمرانی گروه پنجم، نظارت جدی با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی صورت پذیرد.^۱

بر این اساس، در نمودار زیر، نحوه طبقه‌بندی پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری و اقدامات مورد نیاز در خصوص هر طبقه، به تصویر کشیده شده است:

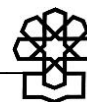
نمودار ۱۶. طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری و اقدامات مورد نیاز هر طبقه

مأخذ: نتایج تحقیق.

با عنایت به مطالب فوق‌الذکر، در جدول زیر، طبقه‌بندی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در قالب ماتریس عمر-درصد تخصیص اعتبار و تعداد پروژه‌های مربوط به هر طبقه نشان داده شده است:

۱ اولویت‌بندی و اقدامات پیشنهادی در این دسته‌بندی، صرفاً بر مبنای دو شاخص عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه صورت پذیرفته تا تصویری کلی از وضعیت پروژه‌های استان و اقدامات احتمالی مورد نیاز به دست آید. بدیهی است تصمیم‌گیری نهایی در خصوص سرانجام پروژه‌های یادشده، منوط به بررسی دقیق آن‌ها و مشاوره با دست‌اندرکاران هر پروژه و متخصصان امر می‌باشد.

جدول ۹. ماتریس عمر - درصد تخصیص اعتبار پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری

(واحد: تعداد پروژه)

عمر پروژه	کمتراز ۵ سال	بین ۵ تا ۱۰ سال	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ سال و بیشتر
کمتراز ۲۰ درصد	۵۵	۷۶	۴	۱	۱
بین ۲۰ درصد تا ۴۰ درصد	۲۱۷	۱۹۷	۱۱	۴	۱
بین ۴۰ درصد تا ۶۰ درصد	۲۶۶	۲۱۰	۱۸	۱۷	۰
بین ۶۰ درصد تا ۸۰ درصد	۱۳۴	۱۶۲	۴۰	۲۶	۱
۸۰ درصد و بیشتر	۹۹	۱۴۱	۵۷	۹	۲

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، ملاحظه می‌گردد ۷ پروژه عمرانی استان چهارمحال و بختیاری در گروه پروژه‌های «عمر بالا و تخصیص اندک» قرار دارند که تعیین تکلیف آن‌ها باید در اولویت نخست تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران استان قرار گیرد. ۷ پروژه یادشده به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۰. پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری با عمر بالا و تخصیص اندک

عنوان فصل	عنوان پروژه	درصد تخصیص اعتبار	عمر پروژه در سال ۱۳۹۸	اعتبارات اختصاص یافته	کل اعتبار پروژه	شهرستان
فصل منابع آب	سد و شبکه آبیاری و زهکشی گهرو	۱۸.۱٪	۲۱	۱۱۳,۴۶۰	۶۲۶,۷۸۰	کیار
فصل منابع آب	ساختمان سد و تونل	۳۵.۱٪	۲۰	۷۲۰,۸۶۸	۲,۰۵۰,۹۱۴	بروجن
فصل صنعت و معدن	تکمیل شهرک صنعتی شهرکرد	۲۸.۲٪	۱۹	۱۴۳,۱۸۵	۵۰۷,۴۴۷	شهرکرد
فصل صنعت و معدن	احداث شهرک صنعتی بروجن	۲۷.۳٪	۱۸	۷۵,۴۶۶	۲۷۶,۱۶۴	بروجن
فصل منابع آب	مطالعه و اجرای انتقال آب نصیرآباد به دشت زری	۲.۵٪	۱۸	۹,۱۸۰	۳۶۱,۰۴۰	کوهرنگ
فصل منابع آب	تکمیل اجرای ساماندهی رودخانه خشکه رود فارسان	۳۱.۷٪	۱۸	۹,۳۲۹	۲۹,۴۶۱	فارسان
فصل کشاورزی و منابع طبیعی	افزایش و بهبود تولیدات دام، طیور و زنبور عسل بروجن	۳۶.۰٪	۱۵	۶۸۸	۱,۹۱۰	بروجن

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در جدول زیر، شمایی کلی در خصوص وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر مبنای اولویت‌بندی صورت گرفته در قالب ماتریس عمر-تخصیص ارائه شده است:

جدول ۱۸. وضعیت کلی پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری

(واحد: میلیون ریال / درصد)

بر مبنای اولویت‌بندی ماتریس عمر - تخصیص

اولویت بر حسب ماتریس عمر - تخصیص	تعداد پروژه‌ها	مجموع اعتبارات اختصاص یافته به پروژه‌ها	کل اعتبار پروژه‌ها	برآورد اعتبار باقیمانده	درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها
اولویت ۱	۷	۱,۰۷۲,۱۷۶	۳,۸۵۳,۷۱۵	۲,۷۸۱,۵۴۰	۲۷.۸٪
اولویت ۲	۶۸	۱,۸۷۹,۱۸۸	۲,۰۵۷,۴۴۳	۱۷۸,۲۵۵	۹۱.۳٪
اولویت ۳	۲۴۰	۱,۳۶۲,۱۷۱	۱,۵۴۰,۱۹۶	۱۷۸,۰۲۶	۸۸.۴٪
اولویت ۴	۱۱۷	۳,۶۵۳,۲۶۸	۷,۱۴۱,۵۵۵	۳,۴۸۸,۲۸۷	۵۱.۳٪
اولویت ۵	۱,۳۱۷	۸,۱۵۸,۸۲۳	۱۷,۱۲۱,۳۰۰	۸,۹۶۲,۴۷۷	۴۷.۷٪

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول فوق، برای ۷ پروژه مربوط به اولویت ۱، مجموعاً بالغ بر ۳۸۵ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده که علی‌رغم عمر بالای پروژه‌های این گروه، صرفاً ۲۷.۸ درصد اعتبار پیش‌بینی شده (بیش از ۱۰۷ میلیارد تومان)، تخصیص اعتبار صورت پذیرفته است. پروژه‌های اولویت ۲ و ۳ با درصد تخصیص ۹۱.۳ درصد و ۸۸.۴ درصد، محتمل‌ترین پروژه‌ها برای اتمام فوری می‌باشند که اعتبار باقی‌مانده آن‌ها مجموعاً ۳۵.۶ میلیارد تومان برآورد شده است. از سوی دیگر، پروژه‌های اولویت ۴ و ۵ که در مجموع ۷۶.۵ درصد کل اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، از منظر تخصیص اعتبار، شرایط چندان قابل قبولی را تجربه نکرده‌اند و به ترتیب ۵۱.۳ درصد و ۴۷.۷ درصد تخصیص اعتبار داشته‌اند.

۴-۲. ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب

اعتبار پروژه

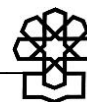
به منظور ارزیابی اندازه پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، پس از بررسی کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌های یادشده و با توجه به بازه گسترده اعتبار پروژه‌ها که از ۵ میلیون تومان تا حدود ۳۴۶ میلیارد تومان^۱ متغیر است، نسبت به طبقه‌بندی آن‌ها در قالب ۵ دسته به شرح زیر، اقدام شده است:

- پروژه‌های بسیار کوچک: کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار،
- پروژه‌های کوچک: بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های متوسط: بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بزرگ: بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان اعتبار،
- پروژه‌های بسیار بزرگ: بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار.

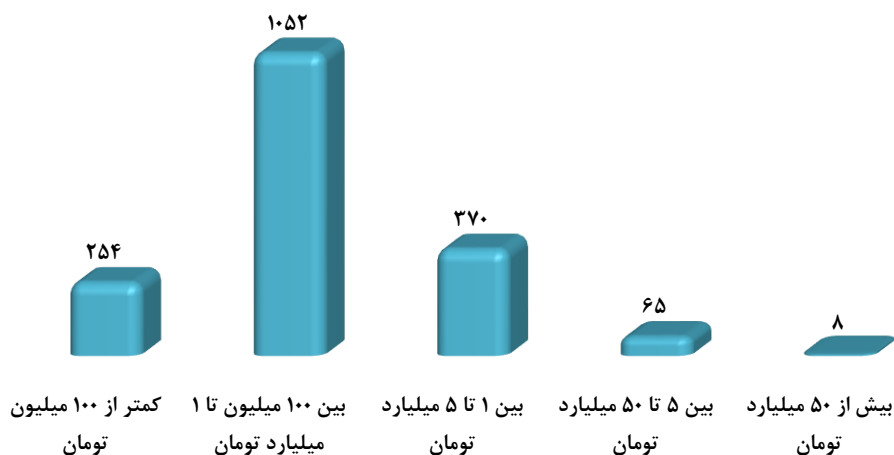
بر این اساس در نمودار زیر، تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر

حسب اندازه پروژه‌ها (اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه) ارائه شده است:

۱. پروژه آبرسانی به شهرها و روستاهای محور بن- بروجن.

نمودار ۱۷. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب اندازه پروژه

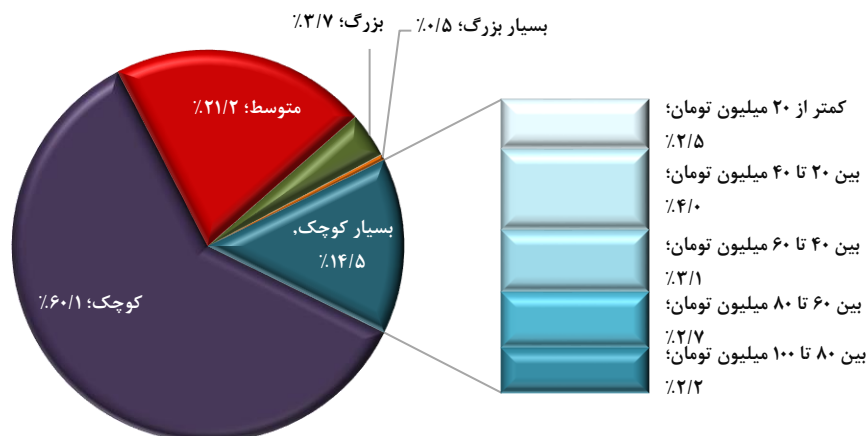

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همچنین در نمودار زیر، توزیع پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، بر حسب اندازه پروژه‌ها، به

تصویر کشیده شده است:

نمودار ۱۸. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب اندازه پروژه‌ها

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

به این ترتیب ملاحظه می‌گردد پروژه‌های کوچک (بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان اعتبار) و پروژه‌های

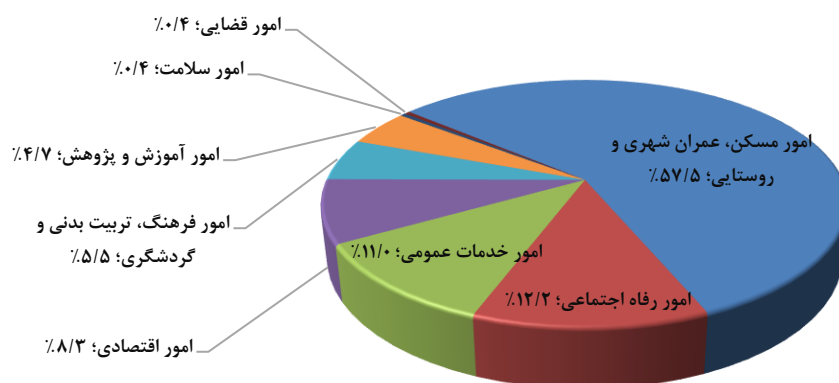
متوسط (بین ۱ تا ۵ میلیارد تومان اعتبار)، به ترتیب با در بر گرفتن ۶۰/۱ درصد (۱۰۵۲ پروژه) و ۲۱/۲ درصد

(۳۷۰ پروژه) از کل پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، بخش عمده پروژه‌های استان را به خود

اختصاص داده‌اند. همچنین پروژه‌های «بسیار کوچک» (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) با ۲۵۴ پروژه (۱۴.۵ درصد سهم) در رتبه بعدی قرار دارند.

شایان ذکر است، اندازه ۶۵ پروژه استان چهارمحال و بختیاری (۳.۷ درصد کل پروژه‌های استان)، «بزرگ» و اعتبار پیش‌بینی شده برای آن‌ها، بین ۵ تا ۵۰ میلیارد تومان می‌باشد و صرفاً ۸ پروژه (۰.۵ درصد کل پروژه‌های استان) در اندازه «بسیار بزرگ» برنامه‌ریزی شده‌اند و برای آن‌ها بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است. نمودار زیر، سهم امور مختلف از پروژه‌های بسیار کوچک را نشان می‌دهد:

نمودار ۱۹. توزیع پروژه‌های بسیار کوچک (کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان اعتبار) بر حسب امور

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که در نمودار مشخص است، بیشترین سهم از پروژه‌های عمرانی بسیار کوچک در استان چهارمحال و بختیاری، مربوط به «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» است. همچنین «امور رفاه اجتماعی» و «خدمات عمومی» در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. در نمودار زیر نیز، سهم امور مختلف از ۸ پروژه عمرانی بسیار بزرگ استان (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار)، نشان داده شده است:

نمودار ۲۰. توزیع پروژه‌های بسیار بزرگ (بیش از ۵۰ میلیارد تومان اعتبار) بر حسب امور

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

نمودار فوق نشان می‌دهد هر ۸ پروژه «بسیار بزرگ» استان چهارمحال و بختیاری، مربوط به «امور اقتصادی» می‌باشد.

در جدول زیر، وضعیت پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری به صورت هم‌زمان بر حسب اندازه پروژه و اولویت‌بندی ماتریس عمر- تخصیص، مورد بررسی قرار گرفته است:

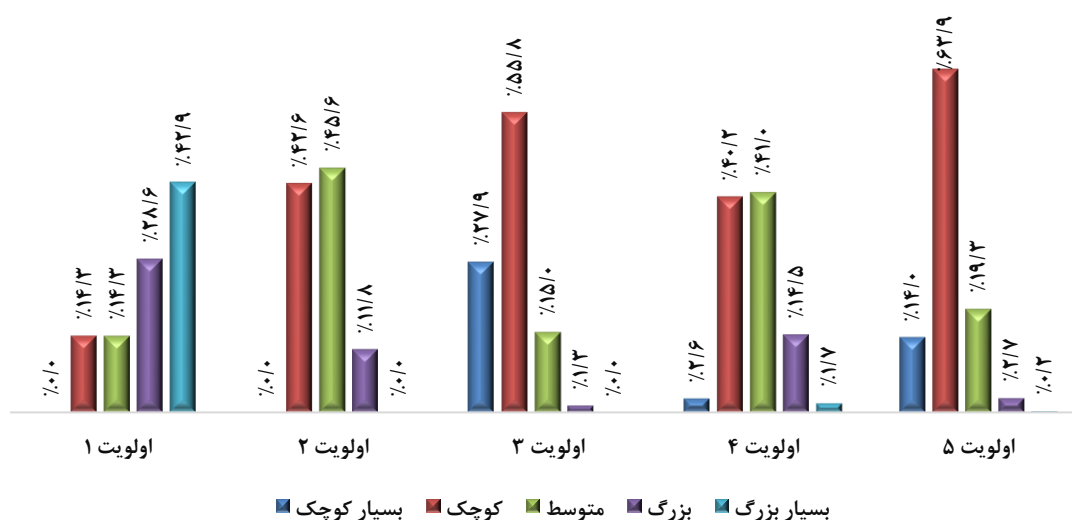
جدول ۱۲. تعداد پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب اندازه و اولویت

اندازه پروژه	اولویت ۱	اولویت ۲	اولویت ۳	اولویت ۴	اولویت ۵	جمع
بسیار کوچک	۰	۰	۶۷	۳	۱۸۴	۲۵۴
کوچک	۱	۲۹	۱۳۴	۴۷	۸۴۱	۱,۰۵۲
متوسط	۱	۳۱	۳۶	۴۸	۲۵۴	۳۷۰
بزرگ	۲	۸	۳	۱۷	۳۵	۶۵
بسیار بزرگ	۳	۰	۰	۲	۳	۸
جمع	۷	۶۸	۲۴۰	۱۱۷	۱,۳۱۷	۱,۷۴۹

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

با استفاده از اطلاعات مندرج در جدول فوق، در نمودار زیر توزیع پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، بر حسب اندازه پروژه‌ها و اولویت‌بندی ماتریس عمر- تخصیص، نشان داده شده است:

نمودار ۲۱. توزیع پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر حسب اندازه و اولویت

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد، ۵ پروژه از ۷ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «بسیار بزرگ» و «بزرگ» قرار گرفته‌اند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آن‌ها، بیش از ۵ میلیارد تومان است. پروژه‌های اولویت دوم، که

ضمن دارا بودن عمر طولانی، از درصد تخصیص بالایی نیز برخوردار می‌باشند و لذا، تصمیم در خصوص اتمام فوری آنها، محتمل‌تر می‌باشد، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم (عمر اندک و تخصیص بالا) نیز، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند.

از سوی دیگر، بالغ بر ۸۱ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ (طول عمر متوسط/زیاد و تخصیص اندک/متوسط) که طی سال‌های آتی، در صورت عدم پیشرفت قابل ملاحظه و افزایش طول عمر، قابلیت انتقال به ناحیه مربوط به پروژه‌های اولویت ۱ را دارا می‌باشند، در زمره پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از آنها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد.

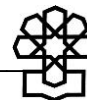
شایان ذکر است حدود ۶۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ (عمر اندک و تخصیص اندک/متوسط) که مجموعاً ۷۵ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری را در بر می‌گیرند و عملیات اجرایی آنها طی یک دهه اخیر آغاز شده است، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «کوچک» قرار گرفته‌اند. همچنین ۱۹.۳ درصد از پروژه‌های یادشده، «متوسط» می‌باشند.

جمع‌بندی و پیشنهادها

بررسی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸، تعداد ۱۷۴۹ پروژه فعال در قالب ۴۰۲ طرح عمرانی وجود داشته است که قدیمی‌ترین آنها از سال ۱۳۷۶ آغاز شده است. طرح‌های یادشده در قالب ۱۰ امور، ۳۱ فصل و ۷۳ برنامه مختلف طبقه‌بندی شده‌اند. مجموع اعتبار پیش‌بینی شده برای پروژه‌های مذکور بالغ بر ۳۱.۷ هزار میلیارد ریال می‌باشد که در مجموع، ۵۰.۸ درصد اعتبارات یادشده (بالغ بر ۱۶.۱ هزار میلیارد ریال)، جهت اجرای پروژه‌ها، تخصیص داده شده است. متوسط عمر پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۹۸، معادل ۶.۱ سال بوده است. در بررسی موضوعی پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، مشخص گردید «امور اقتصادی»، «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با ۳۲.۹ درصد، ۲۸.۴ درصد و ۱۵.۱ درصد سهم، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند.

«امور اقتصادی»، از منظر اعتبارات تخصیص داده شده نیز با اختلاف شدیدتری نسبت به سایر امور، در رتبه نخست قرار دارد. در این زمینه سهم «امور اقتصادی» از اعتبارات تخصیص یافته استان، ۶۰.۲ درصد بوده و به تنهایی بیش از نیمی از اعتبارات عمرانی تخصیص یافته استان را جذب نموده است. همچنین «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و «امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری» به ترتیب با سهم ۱۶.۵ درصدی و ۱۰.۸ درصدی، در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

بر مبنای فصول، فصل‌های «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» و «کشاورزی و منابع طبیعی» به ترتیب با ۲۳.۷ درصد و ۱۶.۶ درصد سهم، بیشترین سهم را از تعداد پروژه‌های استان به خود اختصاص

داده‌اند. در این راستا، فصل «توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری» در زمره «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» و فصل «کشاورزی و منابع طبیعی»، ذیل «امور اقتصادی» طبقه‌بندی شده‌اند. از سوی دیگر فصول «منابع آب»، «حمل و نقل» و «آب و فاضلاب» به ترتیب با اختصاص ۳۹.۵ درصد، ۱۲ درصد و ۱۰.۳ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم را از منابع اعتباری تخصیصی استان داشته‌اند. از میان فصول مذکور، «منابع آب» و «حمل و نقل» در قالب «امور اقتصادی» و «آب و فاضلاب» در قالب «امور مسکن، عمران شهری و روستایی» می‌باشند.

همچنین از منظر برنامه‌ای، ۲ برنامه «ساماندهی کالبدی شهری و روستایی (فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری- امور مسکن، عمران شهری و روستایی)» و «تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (فصل اداره امور عمومی- امور خدمات عمومی)»، بیشترین سهم از تعداد پروژه‌ها و ۲ برنامه «عرضه آب (فصل منابع آب- امور اقتصادی)» و «تأمین آب (فصل منابع آب- امور اقتصادی)»، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته را به خود اختصاص داده‌اند. شایان توجه است ۶۲ برنامه عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، علی‌رغم دربرگرفتن ۱۰۰۰ پروژه، معادل ۵۷.۲ درصد کل پروژه‌های عمرانی استان، صرفاً ۲۳.۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، سهم داشته‌اند. در این زمینه، ۴۶ برنامه از ۶۲ برنامه یادشده، هر یک سهمی بسیار اندک و کمتر از ۰.۵ درصد از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را جذب نموده‌اند.

نتایج حاصل از بررسی جغرافیایی پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری در سطح شهرستان‌های استان، حاکی از آن است که پروژه‌های «سطح استان» علی‌رغم در برگرفتن ۴.۷ درصد کل پروژه‌های استان، با برخورداری از سهم ۲۷.۶ درصدی از اعتبارات تخصیص‌یافته استان، بیشترین سهم از منابع عمرانی استان را دارا می‌باشند؛ پس از پروژه‌های یادشده، شهرستان «شهرکرد» به عنوان مرکز استان، بیشترین سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته استان را دارا می‌باشد. لیکن به استثنای شهرستان «خانمیرزا» که صرفاً ۳.۶ میلیارد ریال به تنها پروژه عمرانی آن اختصاص داده شده است، اختلاف سایر شهرستان‌ها با یکدیگر از منظر سهم از اعتبارات تخصیص‌یافته نیز چندان زیاد نمی‌باشد.

بررسی شاخص درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سطح شهرستان‌های استان نشان می‌دهد پروژه‌های «سطح استان» و شهرستان‌های «خانمیرزا»، «لردگان» و «شهرکرد» به ترتیب ۷۱ درصد، ۵۵.۶ درصد، ۵۳.۱ درصد و ۵۱ درصد از منابع مورد نیاز را جذب نموده‌اند و از این منظر، نسبت به سایر شهرستان‌ها در جایگاه مناسب‌تری قرار دارند. از سوی دیگر، شهرستان‌های «کیار»، «کوه‌رنگ»، «بروجن» و «بن» به ترتیب با ۳۸.۳ درصد، ۴۲ درصد، ۴۲.۹ درصد و ۴۴.۴ درصد تخصیص اعتبار، شرایط نامطلوب‌تری را دارا می‌باشند.

پس از بررسی موضوعی و جغرافیایی پروژه‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری، مسأله طول عمر و درصد تخصیص اعتبار پروژه‌ها به صورت همزمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. این موضوع از آن جهت حائز اهمیت است که طولانی شدن عمر پروژه‌ها و عدم حصول دستاورد قابل اتکا علی‌رغم صرف زمان و منابع فراوان، به یکی از معضلات جدی طرح‌های عمرانی کشور مبدل گشته است. لذا ایجاد مبنای مناسبی برای قضاوت و تصمیم‌گیری در خصوص نحوه برخورد با طرح‌های عمرانی استان، ضروری به نظر

می‌رسد. به ویژه آنکه طولانی شدن اجرای برخی طرح‌های عمرانی، علاوه بر هدردهی منابع سرمایه‌ای کشور، اثراتی بر میزان برنامه‌پذیری فرایند توسعه اقتصادی کشور بر جای خواهد گذاشت.

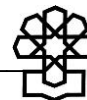
به عبارت دیگر، طولانی شدن عمر پروژه‌های عمرانی یک استان به این معنی است که بخشی از برنامه‌های عمران و توسعه استان، متمرکز بر موضوعاتی است که سال‌ها پیش برنامه‌ریزی شده‌اند. بنابراین نوعی وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی مشاهده می‌گردد و بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع عمرانی استان، بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و نیازها و مقتضیات روز استان، صرف پروژه‌هایی می‌شود که مدت‌ها پیش، برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند. از این روی، پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری در قالب ماتریسی تحت عنوان عمر-درصد تخصیص مورد ارزیابی قرار گرفته و در ۵ گروه، به شرح جدول زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

جدول ۱۳. ارزیابی وضعیت پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر اساس ماتریس عمر-درصد تخصیص

اولویت	گروه	تعداد پروژه	پیشنهاد نحوه برخورد	توضیحات
۱	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد)	۷	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	چشم‌انداز کوتاه‌مدتی برای اتمام آن‌ها متصور نمی‌باشد.
۲	طول عمر زیاد (بیش از ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۶۸	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر اتمام یا اصلاح پروژه 	به دلیل تخصیص بخش قابل توجهی از اعتبار مورد نیاز پروژه، گزینه توقف چندان مطرح نمی‌باشد.
۳	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار زیاد (بیش از ۸۰ درصد)	۲۴۰	<ul style="list-style-type: none"> تخصیص اعتبار باقیمانده و اتمام پروژه 	از وضعیت مناسبی نسبت به سایر گروه‌ها برخوردار می‌باشند.
۴	طول عمر متوسط (۱۰ تا ۱۵ سال) و تخصیص اعتبار اندک (کمتر از ۴۰ درصد) یا طول عمر متوسط و بیشتر (بیش از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط (۴۰ تا ۸۰ درصد)	۱۱۷	<ul style="list-style-type: none"> نظارت و بررسی دقیق پروژه آسیب‌شناسی علل تأخیر پروژه‌های قدیمی‌تر تصمیم‌گیری در خصوص توقف، اصلاح یا اتمام پروژه 	شرایط بینابینی نسبت به دو گروه نخست دارند اما با توجه به شرایط متعادل‌تر آن‌ها، در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند.
۵	طول عمر اندک (کمتر از ۱۰ سال) و تخصیص اعتبار متوسط و کمتر (کمتر از ۸۰ درصد)	۱,۳۱۷	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر پروژه با هدف پیشگیری از انحراف فرایند اجرایی 	هنوز انحراف جدی در خصوص میزان پیشرفت پروژه رخ نداده است.

مأخذ: نتایج تحقیق.

همچنین ارزیابی «اندازه» پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان چهارمحال و بختیاری بر اساس کل اعتبار پیش‌بینی شده برای هر یک از پروژه‌ها صورت پذیرفته است. بر اساس طبقه‌بندی شرح داده شده در متن گزارش، ۱۴.۵ درصد پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری، در زمره پروژه‌های «بسیار کوچک»

قرار می‌گیرند. اندازه ۶۰.۱ درصد پروژه‌ها «کوچک» و ۲۱.۲ درصد آن‌ها، «متوسط» است و در نهایت، پروژه‌های «بزرگ» و «بسیار بزرگ»، به ترتیب ۳.۷ و ۰.۵ درصد از کل پروژه‌های استان را به خود اختصاص داده‌اند. شایان ذکر است اندازه ۵ پروژه از ۷ پروژه‌ای که به دلیل طول عمر زیاد و درصد تخصیص اندک، در اولویت اول تعیین تکلیف قرار گرفته‌اند، از نظر اندازه، در زمره پروژه‌های «بسیار بزرگ» و «بزرگ» قرار گرفته‌اند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها، بیش از ۵ میلیارد تومان است.

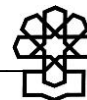
پروژه‌های اولویت دوم، عمدتاً در گروه پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند. پروژه‌های اولویت سوم، عمدتاً «کوچک» و «بسیار کوچک» هستند. همچنین بیش از ۸۱ درصد از پروژه‌های اولویت ۴ که انتقال آن‌ها به اولویت ۱ طی سال‌های آتی محتمل می‌باشد، در زمره پروژه‌های «متوسط» و «کوچک» قرار دارند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها بین ۱۰۰ میلیون تا ۵ میلیارد تومان می‌باشد. شایان ذکر است، حدود ۶۴ درصد از پروژه‌های اولویت ۵ که مجموعاً ۷۵ درصد از کل پروژه‌های عمرانی استان را در بر می‌گیرند، «کوچک» می‌باشند. با توجه به آنکه پروژه‌هایی که عمر آن‌ها کمتر از ۱۰ سال است، بسته به درصد تخصیص اعتبار، در اولویت سوم یا پنجم جای گرفته‌اند، می‌توان گفت بخش عمده پروژه‌های عمرانی استان که طی یک دهه اخیر بارگذاری شده‌اند، از نظر شاخص اندازه، «کوچک» هستند و اعتبار پیش‌بینی‌شده برای هر یک از آن‌ها، بین ۱۰۰ میلیون تا ۱ میلیارد تومان است.

پیوست‌ها

پیوست ۱

بر اساس مستندات ارائه شده توسط معاونت امور استان‌های سازمان برنامه و بودجه، منابع اعتباری استانی می‌تواند از سرفصل‌های زیر تأمین گردد:

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی،
- مجموع سه درصد درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی،
- مصوبات خاص استان‌ها،
- اعتبارات ۲۷ درصد ارزش افزوده،
- اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی،
- حوادث غیرمترقبه ماده (۱۰) قانون تنظیم،
- اعتبارات قانون استفاده متوازن در جدول شماره (۹) توازن ملی ابلاغی به استان‌ها،
- اعتبار موضوع بازپرداخت فروش اموال منقول و غیرمنقول دولتی،
- اعتبار تعهدات سفرهای رهبر انقلاب اسلامی،
- اعتبار تعهدات سفرهای ریاست‌جمهوری،
- اعتبار موضوع ارتقاء درآمدهای استانی،
- اعتبار متمرکز درآمد- هزینه دستگاه‌های اجرایی،
- اعتبارات موضوع ماده (۶۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،
- هزینه‌های پیش‌بینی نشده سرمایه‌ای،
- کمک به هزینه‌های اجتناب‌ناپذیر و ضروری،
- کمک به اشخاص حقیق و حقوقی غیردولتی،
- کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد وجوه اداره‌شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی آموزش عالی غیرانتفاعی،
- کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی،
- کمک به اجرای طرح‌های مشارکت با بخش خصوصی،
- اعتبارات موضوع واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام، تکمیل‌شده و آماده بهره‌برداری دولت،
- ایجاد زیرساخت‌های توسعه پایدار شرق و غرب کشور،
- اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور،

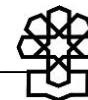

- پرداخت مطالبات مشاوران و پیمانکاران طرح‌های سدها و شبکه‌های آبیاری و زهکشی متوقف شده در حوزه دریاچه ارومیه،
- تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی و نهادهای غیردولتی از طریق تهاتر بدهی اشخاص یادشده به بانک‌ها،
- تسویه بدهی‌های قطعی شده دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی،
- تهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سال‌های قبل، موضوع مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور،
- اعتبارات موضوع فروش سهام، سهم‌الشرکه، اموال دارایی‌ها و حقوق مالی و نیروگاه‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی وابسته و تابعه اوراق مشارکت،
- منابع داخلی شرکت‌های دولتی،
- منابع داخلی شهرداری‌ها،
- تسهیلات وام خارجی،
- تسهیلات وام داخلی،
- خودیاری.

پیوست ۲

جدول خلاصه وضعیت تخصیص اعتبار به پروژه‌های عمرانی استان چهارمحال و بختیاری بر حسب برنامه (واحد: میلیون ریال / درصد)

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	بر آورد عملکرد سال ۱۳۹۸	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	بر آورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۷۰۰۲۰۰۰	برنامه عرضه آب	۲,۵۴۹,۷۷۷	۷۶۳,۴۷۱	۴۲۴,۴۹۰	۲,۹۷۴,۲۶۷	۱,۳۸۲,۰۲۰	۴,۶۹۵,۲۶۸	۶۳.۳٪
۱۳۰۷۰۰۳۰۰۰	برنامه تامین آب	۲,۵۶۳,۷۶۰	۶۱۵,۵۷۲	۳۴۲,۲۵۸	۲,۹۰۶,۰۱۹	۳,۶۰۰,۲۱۶	۶,۷۷۹,۵۴۸	۴۲.۹٪
۱۳۰۳۰۱۶۰۰۰	برنامه توسعه حمل و نقل جاده‌های	۱,۱۹۹,۱۹۷	۱,۲۸۲,۱۷۵	۷۱۲,۸۸۹	۱,۹۱۲,۰۸۶	۱,۹۹۸,۴۳۶	۴,۴۷۹,۸۰۸	۴۲.۷٪
۱۵۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۸۳۶,۵۸۴	۵۷۱,۲۰۰	۳۱۷,۵۸۷	۱,۱۵۴,۱۷۲	۸۱۲,۴۱۸	۲,۲۲۰,۲۰۲	۵۲.۰٪
۱۰۰۲۰۵۴۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۵۱۲,۳۰۹	۲۰۸,۳۸۸	۱۱۵,۸۶۴	۶۲۸,۱۷۲	۱۳۴,۴۵۰	۸۵۵,۱۴۷	۷۳.۵٪
۱۳۰۴۰۱۱۰۰۰	برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۴۱۷,۰۱۲	۲۳۵,۰۰۶	۱۳۰,۶۶۳	۵۴۷,۶۷۶	۷۱۲,۴۸۰	۱,۳۶۴,۴۹۸	۴۰.۱٪
۱۷۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه گسترش ورزش همگانی	۳۱۲,۰۶۵	۳۸۳,۸۶۵	۲۱۳,۴۲۹	۵۲۵,۴۹۴	۲۶۳,۰۰۰	۹۵۸,۹۳۰	۵۴.۸٪
۱۵۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۴۲۲,۹۷۲	۱۴۷,۷۲۵	۸۲,۱۳۵	۵۰۵,۱۰۷	۳۳۴,۰۰۰	۹۰۴,۶۹۷	۵۵.۸٪
۱۳۰۷۰۰۶۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب	۳۵۵,۲۹۴	۱۶۷,۷۹۵	۹۳,۲۹۴	۴۴۸,۵۸۸	۴۸۸,۰۸۱	۱,۰۱۱,۱۷۰	۴۴.۴٪
۱۵۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی	۲۹۲,۴۷۴	۱۴۶,۴۸۸	۸۱,۴۴۷	۳۷۳,۹۲۲	۱۳۹,۸۴۲	۵۷۸,۸۰۴	۶۴.۶٪
۱۷۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه توسعه گردشگری داخلی	۲۲۲,۵۹۳	۲۴۹,۰۹۶	۱۳۸,۴۹۷	۳۶۱,۰۹۱	۲۰,۰۰۰	۴۹۱,۶۸۹	۷۳.۴٪
۱۵۰۲۰۰۴۰۰۰	برنامه حمل و نقل شهری و روستایی	۲۰۷,۳۶۵	۱۷۹,۰۲۰	۹۹,۵۳۵	۳۰۶,۹۰۰	۷۵,۶۱۳	۴۶۱,۹۹۸	۶۶.۴٪
۱۶۰۱۰۰۳۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت شهری	۱۱۹,۹۱۱	۲۷۰,۲۳۲	۱۵۰,۲۴۹	۲۷۰,۱۶۰	۰	۳۹۰,۱۴۳	۶۹.۲٪
۱۷۰۳۰۲۲۰۰۰	برنامه حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی استان‌ها	۱۸۶,۱۱۳	۱۰۵,۹۰۲	۵۸,۸۸۲	۲۴۴,۹۹۵	۱۶۶,۵۰۰	۴۵۸,۵۱۵	۵۳.۴٪
۱۳۰۶۰۱۲۰۰۰	برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۹۷,۸۵۶	۱۸۸,۶۷۰	۱۰۴,۹۰۱	۲۰۲,۷۵۷	۱۴۸,۲۰۰	۴۳۴,۷۲۶	۴۶.۶٪
۱۵۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۹۲,۸۷۴	۱۷۸,۴۴۸	۹۹,۲۱۷	۱۹۲,۰۹۱	۱۳۱,۱۰۰	۴۰۲,۴۲۲	۴۷.۷٪
۱۳۰۶۰۰۹۰۰۰	برنامه افزایش محصولات باغی	۱۰۷,۱۶۵	۱۰۳,۹۳۴	۵۷,۷۸۷	۱۶۴,۹۵۲	۱۰۸,۹۵۶	۳۲۰,۰۵۵	۵۱.۵٪
۱۷۰۱۰۳۱۰۰۰	برنامه اطلاع‌رسانی و تبلیغات دینی رسانه‌ای	۱۳۱,۴۹۲	۳۳,۱۸۸	۱۸,۴۵۳	۱۴۹,۹۴۵	۹,۵۰۰	۱۷۴,۱۸۰	۸۶.۱٪
۱۵۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۷۰,۱۵۵	۱۰۸,۳۶۵	۶۰,۲۵۱	۱۳۰,۴۰۶	۰	۱۷۸,۵۲۰	۷۳.۰٪
۱۹۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات امداد و نجات به آسیب‌دیدگان حوادث و سوانح	۱۰۰,۵۵۲	۴۱,۲۸۷	۲۲,۹۵۶	۱۲۳,۵۰۷	۵۶,۰۰۰	۱۹۷,۸۳۹	۶۲.۴٪
۱۸۰۳۰۲۵۰۰۰	برنامه فضاهای آموزشی و کمک آموزشی	۱۰۵,۶۲۷	۱۶,۴۴۱	۹,۱۴۱	۱۱۴,۷۶۸	۳۷,۶۹۸	۱۵۹,۷۶۶	۷۱.۸٪
۱۸۰۱۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش ابتدایی	۵۳,۴۶۴	۱۰۹,۹۵۹	۶۱,۱۳۷	۱۱۴,۶۰۱	۲۵,۰۰۰	۴۱۳,۴۲۳	۲۷.۷٪
۱۷۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه ورزش و سلامت دانش‌آموزان	۶۵,۰۷۰	۶۱,۵۶۱	۳۴,۲۲۸	۹۹,۲۹۸	۱۲۵,۰۰۰	۲۵۱,۶۳۱	۳۹.۵٪
۱۳۰۶۰۱۱۰۰۰	برنامه افزایش محصولات زراعی	۲۵,۲۸۳	۱۲۷,۳۴۹	۷۰,۸۰۶	۹۶,۰۸۹	۶۲,۹۵۰	۲۱۵,۵۸۲	۴۴.۶٪
۱۷۰۵۰۱۹۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۷۷,۹۰۰	۱۶,۵۲۳	۹,۱۸۷	۸۷,۰۸۶	۱۱,۰۰۰	۱۰۵,۴۲۳	۸۲.۶٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	برآورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	برآورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۸۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش دوره اول متوسطه	۵۵,۱۶۶	۴۹,۳۵۰	۲۷,۴۳۹	۸۲,۶۰۵	۱۲۴,۰۰۰	۲۲۸,۵۱۶	۳۶.۱٪
۱۹۰۳۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات اجتماعی فرهنگی، ورزشی به ایثارگران	۶۳,۵۹۳	۳۱,۷۶۲	۱۷,۶۶۰	۸۱,۲۵۲	۱۶,۴۰۰	۱۱۱,۷۵۵	۷۲.۷٪
۱۳۰۶۰۱۵۰۰۰	برنامه بررسی، کنترل و پایش بیماری‌های واگیر و قرنطینه‌های دام، طیور و آبزیان	۶۳,۴۸۶	۱۹,۶۳۷	۱۰,۹۱۸	۷۴,۴۰۴	۴۸,۱۲۵	۱۳۱,۲۴۸	۵۶.۷٪
۱۷۰۱۰۱۴۰۰۰	برنامه حمایت از حوزه‌های علمیه و مدارس علوم دینی	۵۰,۹۳۷	۳۷,۷۱۰	۲۰,۹۶۷	۷۱,۹۰۴	۱۲۰,۰۰۰	۲۰۸,۶۴۷	۳۴.۵٪
۱۸۰۲۰۰۱۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای	۶۴,۲۲۰	۹,۶۹۴	۵,۳۹۰	۶۹,۶۱۰	۹۲,۰۰۰	۱۶۵,۹۱۴	۴۲.۰٪
۱۸۰۱۰۰۶۰۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه نظری	۴۳,۶۱۴	۴۴,۴۱۰	۲۴,۶۹۲	۶۸,۳۰۶	۱۲۹,۰۰۰	۲۱۷,۰۲۴	۳۱.۵٪
۱۳۰۶۰۰۲۰۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۳۱,۷۱۷	۵۱,۶۷۱	۲۸,۷۲۹	۶۰,۴۴۶	۸۶,۷۰۰	۱۷۰,۰۸۸	۳۵.۵٪
۱۳۰۶۰۱۰۰۰۰	برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور	۳۷,۴۶۱	۳۹,۷۰۰	۲۲,۰۷۳	۵۹,۵۳۴	۹۱,۱۰۰	۱۶۸,۲۶۱	۳۵.۴٪
۱۷۰۳۰۳۱۰۰۰	برنامه ساماندهی امور جوانان	۳۲,۷۴۲	۴۱,۲۳۸	۲۲,۹۲۸	۵۵,۶۷۰	.	۷۳,۹۸۰	۷۵.۳٪
۱۷۰۳۰۴۱۰۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۴۶,۹۹۵	۳۰۱	۱۶۷	۴۷,۱۶۳	۱,۰۰۰	۴۸,۲۹۶	۹۷.۷٪
۱۹۰۳۰۰۳۰۰۰	برنامه پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر و روانگردان	۴۴,۹۶۰	۳,۰۰۰	۱,۶۶۸	۴۶,۶۲۸	.	۴۷,۹۶۰	۹۷.۲٪
۱۱۰۲۰۱۲۰۰۰	برنامه حفظ نظم و امنیت داخل و خارج شهرها	.	۸۲,۰۰۰	۴۵,۵۹۲	۴۵,۵۹۲	۹,۰۰۰	۹۱,۰۰۰	۵۰.۱٪
۱۶۰۲۰۰۶۰۰۰	برنامه ارتقاء سلامت خون و فرآورده‌های خونی	۱۸,۳۶۶	۴۷,۷۵۷	۲۶,۵۵۳	۴۴,۹۱۹	۳۰,۰۰۰	۹۶,۱۲۳	۴۶.۷٪
۱۳۰۷۰۰۵۰۰۰	برنامه مهندسی رودخانه‌ها و سواحل	۲۵,۲۲۸	۳۴,۸۹۲	۱۹,۴۰۰	۴۴,۶۲۸	۱۴۸,۰۰۰	۲۰۸,۱۲۰	۲۱.۴٪
۱۳۰۱۰۱۵۰۰۰	برنامه توسعه امور برق	۲۷,۴۷۶	۲۸,۲۵۲	۱۵,۷۰۸	۴۳,۱۸۴	۱۹,۶۷۰	۷۵,۳۹۸	۵۷.۳٪
۱۸۰۲۰۰۵۰۰۰	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۳۰,۷۸۰	۲۰,۵۵۱	۱۱,۴۲۶	۴۲,۲۰۶	۱۰,۵۰۰	۶۱,۸۳۱	۶۸.۳٪
۱۷۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه تامین، حفاظت، مرمت و معرفی میراث غیرمنقول فرهنگی	۳۴,۶۴۲	۹,۱۰۱	۵,۰۶۰	۳۹,۷۰۲	۵۱,۲۰۰	۹۴,۹۴۳	۴۱.۸٪
۱۲۰۱۰۰۴۰۰۰	برنامه اظهار نظر پزشکی قانونی	۳۳,۰۳۰	۱۰,۱۰۰	۵,۶۱۶	۳۸,۶۴۶	۵,۰۰۰	۴۸,۱۳۰	۸۰.۳٪
۱۷۰۳۰۳۴۰۰۰	برنامه گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی	۲۲,۸۲۲	۲۶,۴۹۷	۱۴,۷۳۲	۳۷,۵۵۴	۳۳,۰۰۰	۸۲,۳۱۹	۴۵.۶٪
۱۲۰۱۰۱۲۰۰۰	برنامه رسیدگی به دعاوی	۲۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۶,۶۸۰	۳۶,۶۸۰	.	۵۰,۰۰۰	۷۳.۴٪
۱۶۰۱۰۰۲۰۰۰	برنامه ارائه خدمات بهداشت روستایی	۱۳,۶۲۱	۳۹,۹۰۱	۲۲,۱۸۵	۳۵,۸۰۶	.	۵۳,۵۲۲	۶۶.۹٪
۱۴۰۴۰۰۲۰۰۰	برنامه حفاظت، احیا و بهسازی زیست‌بوم‌های خشکی	۲۱,۳۰۱	۲۵,۳۶۴	۱۴,۱۰۲	۳۵,۴۰۳	۱۵,۴۰۰	۶۲,۰۶۵	۵۷.۰٪
۱۳۰۶۰۰۸۰۰۰	برنامه افزایش تولید آبزیان پرورشی	۱۸,۴۹۲	۳۱,۴۷۶	۱۱,۹۴۱	۳۰,۴۳۳	۲۹,۴۰۰	۶۹,۳۶۸	۴۳.۹٪
۱۳۰۶۰۰۱۰۰۰	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۱۴,۷۷۱	۲۷,۹۱۶	۱۵,۵۲۱	۳۰,۴۹۲	۳۶,۷۰۰	۷۹,۳۸۷	۳۸.۳٪
۱۲۰۱۰۰۵۰۰۰	برنامه اقدامات تأمینی و مدیریت بحران	۲۴,۹۵۰	۹,۰۱۳	۵,۰۱۱	۲۹,۹۶۱	۲۰,۵۰۰	۵۴,۴۶۳	۵۵.۰٪
۱۱۰۱۰۲۵۰۰۰	برنامه کمک به پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت	۲۲,۹۳۳	۱۲,۴۴۵	۶,۹۱۹	۲۹,۸۵۲	.	۳۵,۳۷۸	۸۴.۴٪
۱۳۰۶۰۰۴۰۰۰	برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران	۱۷,۹۹۵	۲۱,۰۹۰	۱۱,۷۲۶	۲۹,۷۲۱	۲۸,۴۵۰	۶۷,۵۳۵	۴۴.۰٪
۱۳۰۶۰۲۹۰۰۰	برنامه واگذاری و ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۲۰,۸۰۲	۹,۱۵۲	۵,۰۸۹	۲۵,۸۹۱	۱۷,۸۰۰	۴۷,۷۵۴	۵۴.۲٪

کد برنامه	عنوان برنامه	جمع عملکرد اعتبارات تا سال ۱۳۹۷	مصوب ۱۳۹۸	بر آورد عملکرد سال ۱۳۹۸*	مجموع اعتبارات اختصاص یافته	بر آورد سال‌های بعد	کل اعتبار پروژه	درصد تخصیص اعتبار تا سال ۱۳۹۸
۱۳۰۳۰۰۵۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی	۱۷,۸۶۹	۱۰,۳۰۰	۵,۷۲۷	۲۳,۵۹۶	۱۰,۲۷۱	۳۸,۴۴۰	۶۱.۴٪
۱۰۰۴۰۰۲۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۹,۶۱۹	۴,۵۰۰	۲,۵۰۲	۲۲,۱۲۱	۰	۲۴,۱۱۹	۹۱.۷٪
۱۷۰۷۰۰۲۰۰	برنامه طراحی و ترویج صنایع دستی	۱۵,۶۵۷	۵,۴۰۸	۳,۰۰۷	۱۸,۶۶۴	۴,۵۰۰	۲۵,۵۶۵	۷۳.۰٪
۱۸۰۲۰۰۲۰۰	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کار و دانش	۱۱,۴۹۴	۸,۳۶۳	۴,۶۵۰	۱۶,۱۴۳	۲۳,۸۰۰	۴۳,۶۵۷	۳۷.۰٪
۱۳۰۶۰۳۱۰۰	برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۸,۸۹۹	۸,۳۹۱	۴,۶۶۵	۱۳,۵۶۴	۱۶,۶۵۰	۳۳,۹۴۰	۴۰.۰٪
۱۸۰۱۰۰۲۰۰	برنامه آموزش استثنائی	۶,۳۱۱	۱۲,۷۳۴	۷,۰۸۰	۱۳,۳۹۱	۶۴,۰۰۰	۸۳,۰۴۵	۱۶.۱٪
۱۳۰۶۰۰۳۰۰	برنامه احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۳,۳۷۰	۱۲,۲۱۱	۶,۷۸۹	۱۰,۱۵۹	۱۹,۰۰۰	۳۴,۵۸۱	۲۹.۴٪
۱۳۰۴۰۰۱۰۰	برنامه اکتشاف منابع معدنی	۴,۸۹۱	۳,۳۸۹	۱,۸۸۴	۶,۷۷۵	۱۴,۸۹۰	۲۳,۱۷۰	۲۹.۳٪
۱۹۰۴۰۰۳۰۰	برنامه ارائه خدمات توانبخشی به نیازمندان	۲,۳۲۱	۴,۲۴۷	۲,۳۶۱	۴,۶۸۲	۰	۶,۵۶۸	۷۱.۳٪
۱۷۰۱۰۱۰۰۰	برنامه حفظ و ارتقاء فعالیت‌های فرهنگی - دینی مساجد	۳,۴۳۰	۱,۲۴۰	۶۸۹	۴,۱۱۹	۴,۰۰۰	۸,۶۷۰	۴۷.۵٪
۱۷۰۸۰۰۱۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱,۳۷۵	۴,۳۰۰	۲,۳۹۱	۳,۷۶۶	۰	۵,۶۷۵	۶۶.۴٪
۱۹۰۳۰۱۹۰۰	برنامه حمایت از خانواده و زنان سرپرست خانوار	۲,۰۸۰	۱,۸۳۰	۱,۰۱۷	۳,۰۹۷	۰	۳,۹۱۰	۷۹.۲٪
۱۳۰۴۰۱۲۰۰	برنامه تامین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۲,۵۰۰	۱,۰۵۰	۵۸۴	۳,۰۸۴	۰	۳,۵۵۰	۸۶.۹٪
۱۸۰۵۰۱۲۰۰	برنامه توسعه فن‌آفرینی	۱۷۲	۴,۷۸۵	۲,۶۶۰	۲,۸۳۲	۱۰,۰۰۰	۱۴,۹۵۷	۱۸.۹٪
۱۰۰۲۰۰۶۰۰	برنامه ارائه خدمات نقشه‌برداری و اطلاعات مکانی	۱,۵۳۱	۱,۵۰۰	۸۳۴	۲,۳۶۵	۰	۳,۰۳۱	۷۸.۰٪
۱۴۰۳۰۰۱۰۰	برنامه پایش و مدیریت آلاینده‌ها	۱,۱۱۰	۲,۰۰۰	۱,۱۱۲	۲,۲۲۲	۰	۳,۱۱۰	۷۱.۴٪
۱۷۰۴۰۰۱۰۰	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۹۳۶	۷۵	۴۲	۹۷۸	۱,۰۰۰	۲,۰۱۱	۴۸.۶٪
۱۹۰۳۰۰۵۰۰	برنامه تامین مسکن اینثارگران	۵۰۳	۵۰۰	۲۷۸	۷۸۱	۰	۱,۰۰۳	۷۷.۹٪
۱۳۰۳۰۰۱۰۰	برنامه ارائه خدمات هواشناسی و اقلیم‌شناسی	۴۹۴	۵۰۰	۲۷۸	۷۷۲	۱۵۶	۱,۱۵۰	۶۷.۱٪
۱۷۰۵۰۰۷۰۰	برنامه توسعه رسانه‌های شنیداری و دیداری	۱۵۰	۴۰۰	۲۲۲	۳۷۲	۵۰۰	۱,۰۵۰	۳۵.۵٪
کل استان		۱۲,۱۳۱,۶۷۶	۷,۱۸۳,۳۶۳	۳,۹۹۳,۹۵۰	۱۶,۱۲۵,۶۲۵	۱۲,۳۹۹,۱۷۲	۳۱,۷۱۴,۲۱۰	۵۰.۸٪

* بر اساس خلاصه گزارش تفریح بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور منتشره توسط دیوان محاسبات کشور، ضریب تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۸ معادل ۵۵.۶ درصد بوده است. بنابراین میزان تخصیص اعتبار پروژه‌ها در سال یادشده بر اساس این ضریب برآورد شده است.

مأخذ: محاسبات تحقیق بر اساس قوانین بودجه سنواتی کل کشور و مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.

منابع و مأخذ

۱. قوانین بودجه سنواتی کل کشور.
۲. مستند طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌ها در سال ۱۳۹۸.
۳. فصیحی، حمید (۱۴۰۰)، «آسیب‌شناسی امور ناظر بر طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ارائه راهبردهای ساماندهی»، مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری.